Ҡофһој Бәбәһо

Когоз Рамбон

СТМЭГИ

Кофһој
Бәбәһо

Когоз
Рамбон

Ҝофhој Бәбәhо

Когоз Рамбон

МОСКВА
5778 год
от сотворения мира

УДК 82-52
ББК 86.36(5Изр)
К74

К74 **Кофhoj Бəбəho / Когоз Рамбон** : нравственные заповеди – Москва, 2017. – 192 с. : ил.

Пиркэй Авот («Поучения Отцов») – это предпоследний, девятый трактат четвертого раздела Мишны – Нэзикин. Книга состоит из кратких высказываний мудрецов-законоучителей (Танаим), начиная с деятельности Гиллеля и до завершения Мишны (I век до н.э. – II столетие н.э.).

Несмотря на то что в разделе Нэзикин обсуждаются вопросы судопроизводства, имущественных отношений между людьми и уголовного права, трактат Пиркэй Авот полностью посвящен нравственным отношениям, в нём в удивительно ясной и краткой форме изложены глубочайшие положения иудаизма. Так, раби Акива уподобляет посмертное воздаяние за человеческие поступки оплате долгов: «Всё дано под залог, и над всем живущим распростёрта сеть. Лавка открыта, и продавец даёт в долг, счета открыты, и рука записывает, и всякий, кто пожелает, может взять в долг; но ежедневно приходят взимать долги, и взимают их с ведома ли или без ведома человека, и взимают с полным на то основанием, и суд – суд праведный, и яства на столе» (3:16).

УДК 82-52
ББК 86.36(5Изр)

© Издательский Дом СТМЭГИ, 2017
© И. Мардахаев, перевод на джуури, 2017
© Оформление. Е. Сашина, 2017

Мудрость величайших

Кроме Торы главным источником знаний являются учения, которым великие мудрецы – законоучители еврейского народа посвятили свои жизни, собрав их в единое целое.

Пиркэй Авот заключает в себе множество ключевых познаний еврейских мудрецов, представленных в высокохудожественном афористичном стиле и форме жизненных историй, что делает содержащиеся в трактате истины доступными каждому, а не только углубленно изучающим иудаизм.

Очень приятно, что сегодня молодое поколение горских евреев интересуется такого рода литературой. И вдвойне приятно, что книга «Поучения Отцов» переведена на язык джуури, на котором говорили наши отцы и деды, так что и сейчас ее по праву можно назвать уникальной. Уверен, хранящиеся в ней познания пригодятся каждому в повседневной жизни.

А закончить хочу словами напутствия и благодарности людям, принявшим на себя инициативу издания этой книги. Да удостоятся они великих заповедей!

Худо кумэк!

Герман ЗАХАРЬЯЕВ,
президент Международного фонда
поддержки горских евреев СТМЭГИ

По тропам Отцов

Книга «Поучения Отцов» (Пиркэй Авот) – одно из древнейших преданий о нравственных заповедях. Трактат начинается с того, что Моше (Моисей) получил Тору на вершине горы Синай и передал Йеошуа, а он – пророкам. Тем самым указывается на то, что этот сборник высказываний основан на предании, а не на умозаключении (Абарбанель). Автор-составитель Мишны раби Йеһуда һа-Наси не пояснил, почему трактат этот назван именно «Поучения Отцов», – это сделали позже некоторые учителя, объяснив, что на древнем иврите слово «Ав» имеет несколько значений («главный», «основной») и «Поучения Отцов» ведут свое название с того, что это главная, основная книга нравственных заповедей (Гаон Хида).

Есть и еще одно объяснение: книга называется «Поучения Отцов», поскольку трактат воспитывает нас подобно тому, как отец воспитывает своих детей (Смихат Хахамим).

Виленский Гаон в комментарии (Мишлей 31:11) пишет: «Человеку, глубоко изучающему Тору, нет необходимости изучать «Поучение Отцов», ибо сама Тора учит человека благому отношению к окружающему. Бен Баг-Баг говорит: «Вникай в нее, вникай

в нее (в Тору), ибо всё в ней, и увидишь в ней, с ней постареешь, и не отставай от нее, ибо нет у тебя ничего лучшего, чем она» (Пиркэй Авот 5:21).

Несмотря на то что со времён составления Пиркэй Авот минуло двадцать с лишним веков, трактат актуален и сейчас, в нашу эпоху, – причем как для начинающих знакомство с Торой, так и для углубленно изучающих ее, ибо содержание Пиркэй Авот относится к глубинной природе человеческой.

Природа же человеческая неизменна, и об этом прекрасно свидетельствует мудрая притча:

Однажды один из учеников высказал мнение, что учителю пора усовершенствовать свои духовные учения. Услышав это, учитель громко рассмеялся и рассказал историю об одном студенте.

Как-то пришел студент в книжную лавку и спросил учебник по анатомии. Продавец предложил ему книгу старого издания, на что студент сказал: «А нет ли у вас более современного учебника по анатомии? Ведь вы мне предлагаете книгу, которой более пяти лет!»

«Поверь, сынок, за последние пять лет в человеческом теле костей не прибавилось», – ответил продавец.

«Ничего не прибавилось и за последние пять тысяч лет», – добавил учитель.

Отдельно хотелось бы сказать о переводе. Прежде всего должен пояснить: абсолютно точный перевод с древнего иврита на какой-либо другой язык

невозможен, но не потому, что во всех других языках не хватает слов, а потому, что иврит – это язык сущности, в нем одновременно передаются смысл, суть и информация.

Мы рассмотрели несколько вариантов перевода на джуури, и в итоге пришли к выводу, что переведем максимально близко к оригиналу – чтобы у каждого читателя была возможность изучать и исследовать книгу «Поучения Отцов» на своем уровне.

И в заключение – особая благодарность Науму Захарьяеву за идею перевода трактата «Поучения Отцов» и «Письма Рамбана» – и, конечно же, Издательскому Дому СТМЭГИ. Без их участия эта книга не появилась бы на свет.

Исак МАРДАХАЕВ,
куратор проекта и переводчик

Хүшбәхти у одоми коми ки, ә мәсләћәт рәшәḩәвоз кор нә сохди, ә рәћ ḩовункори нә поисди, ә мәҹлис мәсгәрәчиһо нә нүшди. Әнҹәг ә Түроj Худорәво мәшгул бири, сәбәћ вә шәв кор jү Түро бири. Вә бири у jә дорә хуно, коми ки кошдә омори ә гирог билог, коми ки бәһәр хүшдәрә ә вәхт jү дори, вәлгһоjү пуч нә бири, вә һәр сохдә корjү мозоллу бири.

Тәһилим 1:1,4

Алфавит джуури
на основе кириллицы

А-а – а
Б-б – б
В-в – в
Г-г – г
Д-д – д
Е-е – е
Ә-ә – э
З-з – з
И-и – и
Ы-ы – ы
Ј-ј – й
К-к – к
Ҟ-ҟ – гь
Л-л – л
М-м – м
Н-н – н
О-о – о
П-п – п
Р-р – р
С-с – с
Т-т – т
У-у – у
Ү-ү – уь
Ф-ф – ф
Х-х – х
Һ-һ – гь
Ћ-ћ – хь
Ԧ-ԧ – аъ
Ч-ч – ч
Ҹ-ҹ – дж
Ш-ш – ш

Һәммә Исројилнумәһорә һисди бәхшә ә ҹилом-һәбо чүтам вәрикә: чәҹмәт тү һәммә сәдигһоји, коми ки һәмишәлуг сәһиби мисохут ә хори, човонә лүгә кошдәмһоји, ә дәс мәрәво ҹәсүл овурдәм әри тәҹәрифи мә...

Сәнһидрин 10

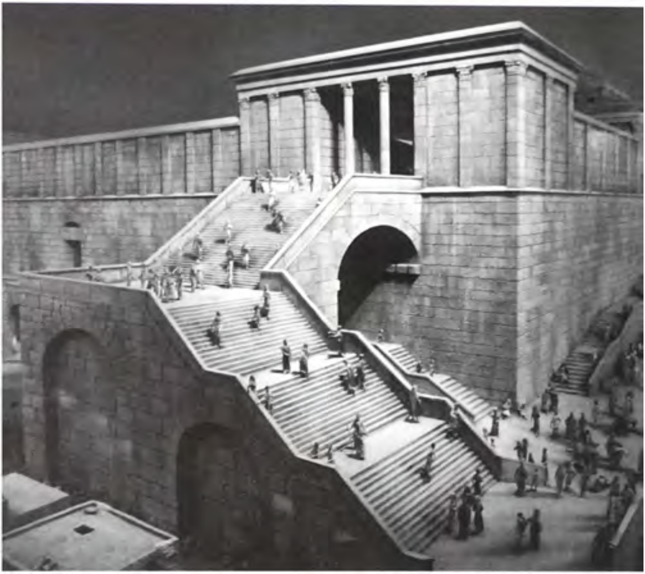

Ҝофһој
Бәбәһо

Јәкимүн бәхш

Мишно 1

Миши (рабину) гобул сохди Түрорә әз Синај (доћор), дори ә Јәhушүәђ[1], Јәhушүәђ ә Зәкинhо[2], Зәкинhо ә Новиhо, Новиhо ә одомиhој *Книсит-hәгодуло*[3], уhо куфтири сә коф: ћитјот бошит ә дин, амбара тәлмид кирит, ә Түро сәрћәд дорит.

[1] Јәhушүәђ – тәлмид Миши рабину.
[2] Зәкинhо – 3200–3400 сал пишо.
[3] Книсит-hәгодуло – 2400–2600 сал пишо.

Мишно 2

Шимһүн һәсәдиг јәки әз әхири одомиһој *Книсит-һәгодуло* куфтири; ә сәр сә кор ћилом поисди; ә сәр Түро (хундә), ә сәр гуллуг сохдә (Худорә) ә сәр рәћмәдүли ә дү јәки.

Мишно 3

Əнтигнус əз шəhəр Сохо, вомухди əз Шимḩун hэсэдиг, у куфтири; нобу бошит гуллугчирə хуно, коми ки бəхшə кузəт сохдəни əз сəḩиб (əз Худо), бошит гуллугчи, коми ки бəхшə кузəт нəс сохдə, вə кəлəтəjи ḩəсму (Худо) ə сəр ишму кəрдо.

Мишно 4

Јоси кук Јоҷизир әз шәһәр Сиридо вә Јоси кук Јүћонон әз Јәршоләјим вомухдәт әз уһо; Јоси кук Јоҷизир куфтири; бугу хунәј тү мәчлис ћохомһо, ә туз појһошү нүш, кофһошүрә тәшнәрә хуно ху.

Мишно 5

Јоси кук Јүћонон әз Јәршоләјим куфтири: бил дәр тү һәмишә вокурдә бу әри һәр кәс, ћониһо кифләт түрә хуно бугу, вә ә зәново амбар ҟоф нә сох; ә зән түрәво әдәт куфтирә, ә зән кәсәвоз һич нибу амбар ҟоф сохдә. Әз инчо куфтирәт ћохомһо; ә зәнәво амбар ҟоф сохдәкор әри хүшдә хәрәби овурдә, әз рәћ Түро дур мундә, ә әхир ә ҟәјном офдорә.

Мишно 6

Јәһушуәһ кук Пәрәһјо вә Нитај әз шәһәр Арбәли вомухдәт әз уһо: Јәһушуәһ кук Пәрәһјо куфтири: биоф әри тү мәһлүм, восдон әри тү дусд, вә һәр одомирә әз хубә тараф гимәт ди.

Мишно 7

Нитај (әз шәһәр) Арбәли ꝁуфтири: дур бош әз хәрәбә гунши, нобу ә рәшәрҹәво ҹовири сохи, ә вәхт чәтини нобу фикир кәши.

Мишно 8

Јәһудо кук Табај вә Шимҹүн кук Шәтәһ вомухдәт әз уһо; Јәһудо кук Табај куфтири: тәхсиркорһо ә пишој тү поисдәнкә әри ән уһо вәкили нобу сохи, уһо рәшәҹә хуно бугу ә чум тү, дин бурра оморә бәгдә сәдиг һисоб сох уһорә әкәр бурра динә гобул сохдәткә.

Мишно 9

Шимḩүн кук Шәтәḩ куфтири: шоhодhорә амбара сургу сох, әнчиг ḩитјот бош, кофә hәчи пүрс ки, әз кофhoj тү фурмундәји нә вомухут.

Мишно 10

Шәмәһјо вә Авталјон вомухдәт әз уһо; Шәмәһјо куфтири; хоһ зәһмәт кәширәрә, дур бош әз кәләкәди, ә чүм һүкүмәт кәм вәди бош.

Мишно 11

Авталјон куфтири; ћохомhо, ћитјот бошит әз кофhошму, суркун имбошит ә у чикә, әчә ов лићәјикә, тәлмидhошму мијов ә ишмурәво, мухурут лиһәјә овә вә мүмүрүт, нум Худош ћүл имбу.

Мишно 12

Һилил вә Шәмәј вомухдәт әз уһо, Һилил куфтири; әз тәлмидһој Әһәрү (бирор Миши рабину) бошит, шолуми хојит, шолуми сирог сохит, офиррәрә хојит ә Түро нәзник сохит.

Мишно 13

У hәмишә куфтири; нум кәлә сохдәкор нумү нисд имбу, амбар нә сохдикә-кәм имбу, ки hичиш нәс вомухдәкә-мүрдәнини, ки точә (Түрорә) ә хәрәби истифодә сохдәникә импису.

Мишно 14

У һәмишә куфтири; әкәр мә нә бисдорумкә әри мә, ки имбу әри мә? әкәр мә һә әри мә бисдорумкә, чүнүм мә? әкәр имуһој нә бисдокә, бәгдә кәј?

Мишно 15

Шәмәј куфтири; Түрорә һәмишә вомух, коф кәм сох, кор амбар, вә ә һәр одомирәво хәндәкүл бош.

Мишно 16

Рәбон Гәмлиил һәмишә куфтири: биоф әри тү мәһ̦лүм, шәкә вәдәшә әз дүл тү, вә мәһ̦әсирә (дәһимүн бәхш гурбуни) ә чумәво чиро нә сох (нә шумордә).

Мишно 17

Шимһүн кукү (ән рәбон Гәмлиил) куфтири; битәв һүмүр мә ә һәрәj һохомһо кәлә бирәм, әз сокит нүштә бәхшәj хубә кор әри чәндәк одоми нә офдәм. Хундә әсас нисди, әсас һәмәл сохдәји вә ки амбар коф сохдәникә ә һовун мирасу.

Мишно 18

Рәбон Шимћүн кук Гәмлиил куфтири; ә сәр сә кор ћилом поисди; ә сәр дин (суд) ә сәр hәги (дузи) вә ә сәр шолуми, чүтам вәрикә: *hәги, суд, шолуми сохит ә дәрhошму.*

* * *

Раби Ћәнәнјо кук Әгәшјо куфтири: воисди Гүдүшә Борухурә чәћмәт Исројил лојиглү бу, әри әну дори ишүрә Түро вә мисво, чүтам вәрикә: Худорә воисдә ә хотур дузи хүштә Түрорә бүлүнд соху...

Дүјмүн бәхш

Мишно 1

Раби куфтири: у чү дузә рәһи, коми ки одоми бијо вичү әри хүшдә? У рәһ коми ки јарашуги овурдә әри рафдәкор у рәһә вә чәһмәт гимәт дорә. Вә һитјот бош ә һәсонтә мисво, чәтинә мисворә хуно, әри әну ки, тү нәсда әри коми мисво чәнгәдә бәхшә мәкирикә. Һәмишә тән сох зарали ән мисворә комирә ки нә күрдәј, ә гәзонч мисворәво коми ки мијосди күрдә, вә фикир сох һовун нә сохдикә чү мисво гәзонч мисохдикә. Һәмишә ә сә чи фикир дорикә әз һовун дур имбоши: дан ә зәвәсәр тү ки поисдикә, чум винирәни гуш шинирәни, вә һәр сохдә кор тү ә китоб нүвүсдә әдәј оморә.

Мишно 2

Рәбон Гәмлиил кук раби Јәhудо Һәноси куфтири: Түро хундә ә кор сохдәрәво хуби, әри әну ки Түро хундикә вә кор сохдикә, түрә вәхт ḩовун сохдә нибу, вә ки әнчәг Түро хундәникә вә кор нәс сохдәкә, ә әхир Түрорәш мишәнү вә ә ḩовун мирасү. Һәр кәс ки кор чәḩмәти сохдәникә ә чәḩмәтәвоз, ә хотур нум Худо бијо соху, әри әну ки, әз зохут бәбәhо имкон дорә омори ишүрә. Дузә кор (хубә кор) чәḩмәти фурмуш нәс бирә, вә мә әдәм шоhоди дорә ишмурә ки, ә хуби чәḩмәт чәhд сохдәкор амбара гәзонч (хубә бәхшә) мәкирү.

Мишно 3

Ћитјот бошит әз ћүкүмәт, әри әну ки уhо одомирә әнчәг әри фојдәј хүшдә нәзник сохдә, кујо хосдәнүт түрә, әнчәг ә вәхт чәтини кумәк ни бошут ә тү.

Мишно 4

У һәмишә куфтири: воисдәј ән урә (ән Худорә) ән түрә хуно сох, у воисдәј түрә воисдәј ән хүшдәрә хуно мисоху. Воисдәј ән түрә пәһәнү сох ә пишој воисдәј ән у, у воисдәј түрә зәвәр микүрү әз воисдәј һәр кәс. Һилил куфтири: нобу чиро боши әз кор чәһмәти, нобу бовор сохи ә хүшдә тә әхири руз тү, нобу дусд түрә гимәт ди тә ә чикәјү нә боши, нобу коф сохи, мәһној коми ки чәтини әри варасирә ә әхир, вә нобу ҝуји кәј вәхт бисдоҝә мәрә нубо мухунум, әри әну ки мидану бирә дијә вәхт нәбу.

Мишно 5

У hәмишә куфтири: әгүлсүз әз ђовун нәс тәрсирә, ђәмоворис (ә Түро бијсавад) ћәсид (дорун диндор) нидану бирә, ђәјбҝәш нидану нубо вомухдә, сабурсүз нидану нубо дорә, hәр амбар алвәр сохдәкор әгүлмәнд нәс бирә, вә ә одоми нә бирә чикә чәћд сох инсон бош.

Мишно 6

У дири ә сәр ов јә кәллә вә куфтири: тү батмиш сохдәј-түрәш батмиш сохдәт, әнчәг түрә батмиш сохдәкориш батмиш имбу.

Мишно 7

У һәмишә куфтири: кушд амбар сохдәкор, мундалирә амбар сохдә; мол-дәвләт амбар сохдәкор, фикир-хәјолә амбар сохдә; зән (ошнә) амбар сохдәкор, ћәјкәл-питик амбар сохдә; гәрәвош амбар сохдәкор, әхлогсүзи амбар сохдә; гуллугчи амбар сохдәкор, дүздирә амбар сохдә; Түро амбар сохдәкор (хундәкор) ћүмүрә дураз сохдә; нүшдә (вомухдә) амбар сохдәкор, әгүлә амбар сохдә; мәсләћәт амбар сохдәкор, амбар варасирә; амбар содого дорәкор, шолумирә амбар сохдә. Хубә нум сохдәкор, әри хүшдә сохдә; Түрорә сәћиби сохдәкор, *ћилом-һәборә* гәзонч сохдә.

Мишно 8

Раби Јүһонон кук Зәкој гобул сохди (вомухди) әз Һилил вә Шәмәј, вә һәмишә куфтири: әкәр Түро амбар вомухдәјкә, хүшдәрә тәһәриф нә ди, чүнки әри Түро хундә офуррә оморәј.

Мишно 9

Пәнч тәлмид бири раби Јүћонон кук Зәкојә: раби Илҷизир кук Һуркинус, раби Јәһушүәҷ кук Ћәнәнјо, раби Јоси Һәкүин, раби Шимҷүн кук Нәтәнил, раби Илҷозор кук Ҷәрох. У һәчи тәҷәриф дорәнбу уһорә: раби Илҷизир кук Һуркинус чоли, коми ки јә дуг ов вир нәс бирә; раби Јәһушүәҷ кук Ћәнәнјо кәләтәһојү хушбәхти (әз хубијү); раби Јоси Һәкүин ћәсиди; раби Шимҷүн кук Нәтәнил ҷовунтәрси; раби Илҷозор кук Ҷәрох ов дорәниһо билоги. У һәмишә куфтири: әкәр битәв ћохомһој Исројил ә јә тараф тирозу дарафткә, вә раби Илҷизир кук Һуркинус ә јә тарафикә, әз һәммә курун мијов. Або Шоул куфтири: әкәр битәв ћохомһој Исројил вә раби Илҷизир кук Һуркинус ә јә тараф тирозу дарафткә, вә раби Илҷозор кук Ҷәрох ә јә тарафикә дарафткә, әз һәммәшү курун мијов.

Мишно 10

Ꝁуфтири әз уһо: винишит коми рәћ хубиꝁә әри нәзник бирә одоми: раби Илһизир ꝁуфтири хубәчум, раби Јәһушүәһ ꝁуфтири хубә ћовир, раби Јоси ꝁуфтири хубә гунши, раби Шимһүн ꝁуфтири нәтичәј корә дирәꝁор, раби Илһозор ꝁуфтири хубә дүл. Ꝁуфтири әз уһо: кофһој һәммәшму әз ꝁүк кофһој Илһозор ꝁук Һәрох әдәј оморә. Ꝁуфтири әз уһо: винишит коми рәћ хәрәбиꝁә әри дур бирә әз у рәћ одоми: раби Илһизир ꝁуфтири бәдәчум, раби Јәһушүәһ ꝁуфтири хәрәбә ћовир, раби Јоси ꝁуфтири хәрәбә гунши, раби Шимһүн ꝁуфтири гәрдирә нә воꝁордундәꝁор, әз одоми гәрд сохдә әз Худо гәрд сохдә ћисоби, чүтам вәриꝁә: *нәшәрһ гәрд сохдәни нәс воꝁордундә, сәдиг рәћм сохдәни воꝁордундә;* раби Илһозор ꝁуфтири хубә дүл. Ꝁуфтири әз уһо: кофһој

hәммәшму әз кук кофhoj Илḩозор кук Ḩәрох әдәj оморә. Уho куфтирәт сә коф (кор): раби Илḩизир куфтири: ћүрмәт ћовир тү бил ћүрмәт түрә хуно бугу әри тү, нобу зу ḩоси боши, jә руз мундә пишоj мүрдә пәшмунәти сох (әри сохдә ḩовун), әз ишүг ћохомho кәрми вәки, вә ћитjот бош әз аташ ишү нә сухи, чүнки ḩәнч әнуho ḩәнч түлкини, тәлүhошү тәлүj әгрәби, хүрхүришү хүрхүри мари, кофhошү аташ jолови.

Мишно 11

Раби Јәһушүәһ куфтири: бәдәчум, хәрәби тараф одоми (нәфс) вә ә офуррә нифрәт сохдә, одомирә әз һилом нисд сохдә.

Мишно 12

Раби Јоси куфтири: мол-дәвләт ћовир тү бил мол-дәвләт түрә хуно гимәтлү бугу әри тү, ћәзүр бош hәмишә әри Түро вомухдә, әри чү ки (Түро) әз кәләтә мирос нәс мундә, вә hәр кор тү бил ә хотур ђәсмуhо (Худо) бугу.

Мишно 13

Раби Шимһүн куфтири: ћитјот бош ә *Шәмәһ Исројил,* вә ә *тәфило* (ләћәш). Әри тү лово хостәнки дураз нә кәш, әнчәг рәћмәдүли, рәћмбәри Худорә амбар ә јор дәшә чүтам вәрикә: *рәћмәдүл, бәхширәкори, сабур сохдәкори, амбара рәћм сохи у* (Худо); вә ә хүштә ә рәшәһә хуно нә дәниш.

Мишно 14

Раби Илҹозор куфтири: hәмишә ә Түрорәво мәшгул бош, вә дан чү човоб мидикә әпүкурсә (ә Түрорәво бәhс бәрдәкорә) вә дан ә пишој ки зәhмәт кәширәникә, вә сәhиб кор тү киникә коми ки бәхш түрә дорәни әри зәhмәт тү.

Сәјүмүн бәхш

Мишно 1

Әгәвјо кук Мәһәләлил куфтири: дәниш ә сә кор, вә тү ђовун нисохи; дан әзчә оморәј, әчә рафдә, ә пишој ки човоб мидикә (ә әхир). Әзчә оморәј? әз мундали. Әчә рафдә? ә мундали ә хок. Ә пишој ки човоб миди? ә пишој парчој парчоһо Гүдүшә Боруху.

Мишно 2

Раби Ћәнино зир-дәси күhинhо куфтири: лово хоj әри чүн-соги падшоh шәhәр, әри әну ки, одомиhо нә тәрсикә (әз падшоh) дү јәкирә зиндә зиндә мухурут. Раби Ћәнино кук Тәрдион куфтири: дү одоми коми ки нүшдәт, вә кофhоj Түро нәс сохдәнүт, у мәчлис ән мәсгәрәчиhоjи чүтам вәрикә: *ә мәчлис мәсгәрәчиhо нобу нүши.* Әнчәг дү одоми нүшдикә вә әз Түро коф сохдәникә, *шәхиноj* Худо әсәр ән уhо вәбирә, чүтам вәрикә: *у мәћәл Худотәрсhо коф мисохут ә дү-јәкирәвоз, мишинү Худо вә минүвүсү ә китоб...* Јә одомиш нүшдикә вә әз Түро коф сохдәникә, Гүдүшә Боруху бәхшә дорә јүрә чүтам вәрикә: *тәћно нүшдәкор вә әз у* (әз Худо) *фикир сохдәкор...*

Мишно 3

Раби Шимђүн куфтири: сә одоми коми ки ә сәр јә шүлћон чи хурдәнүт, вә әз Түро коф нәс сохдәнүт, уhо ћисоб сох әз гурбуни мүрдәhо әдәт хурдә, чүтам вәрикә: *шүлћонhо ә мундалирәво пури чикәш нисди...* Әнчәг сә одоми коми ки ә сәр јә шүлћон чи хурдәнүт, вә әз Түро коф сохдәнүт, ћисоб сох әз шүлћон Худо әдәт хурдә чүтам вәрикә: *куфтири әз мә ини шүлћон коми ки ә пишој Худо ји.*

Мишно 4

Раби Ђәнино кук Ђәхинәј куфтири: шәвhо нә хисирәкор, ә рәђ тәђно рафдәкор (шәв), вә ә дүл хүшдә пучә корhо (буш-бушә корhо) вәкүрдәкор, хүшдәрә ә пишој ђәчәл дәшәндә.

Мишно 5

Раби Ниһүнjо кук Һәконо куфтири: hәр кәс ки ә сәр хүшдә чофој Түрорә вәкүрдәни, әз сәр әну чофој ҷиломә вәкүрдәнүт, вә hәр кәс ки әз сәр хүшдә чофој Түрорә вәкүрдәни, ә сәр әну чофој ҷиломә вонорәнүт.

Мишно 6

Раби Ћәләфто кук Досо әз кәнд Ћәнәнјо куфтири: дәh одоми коми ки нүшдәт Түро хундәнүт, *шәхино* ә ђәрәшү дәбирә чүтам вәрикә: *Худо ә мәчлис судјәhо дәбирә.* Һәчи пәнч одомиш бисдокә чүтам вәрикә: *бәстәниhо* (пәнчимүн) *hәрчүрә ә сәр хори.* Һәчи сә одомиш бисдокә чүтам вәрикә: *у мәћәл Худотәрсhо әз дү јәки мукујут.* Һәчи јә одомиш бисдокә чүтам вәрикә: *ә hәммә чикә әчә нум мәрә күрдәникә, мијом ә унчо вә борухо мисохум түрә.*

Мишно 7

Раби Илһозор әз Бәртуто куфтири: ди урә (Худорә) чү ән јүникә, чүнки, чү ән түникә вә хүштәнитүш, ән уни; һәчи куфтири Довид: *һәр чи әз түни* (Худо), *әз дәс тү әдәјм ә тү дорә.* Раби Јәһәкү куфтири: ә рәһ рафдә рафдә Түро хундәкор, вә Түрорә ә гирог шәндә ә дор, ә бог дәнаширә куфтирәкор «чү рача дори, чү рача богчәји» у одоми хүшдәрә һәчи дан ки ә пишој һәчәл дәшәндә.

Мишно 8

Раби Дүстој кук раби Јәној әз нумнәј раби Миир куфтири: у ки хундә Түрој хүшдәрә әз јор вәдәшәндәни, ә товун әну вәри кујо ә ḩәчәләво әдәј вози сохдә, чүтам вәрикә: *ħитјот бош, нобу әз јор вәдәшәни чумһој тү чүрә дирикә.* Әкәр һәчи бирәки, у мәħәл одоми һич нәсдакә Түро вомухдә, у ә ḩәчәләво вози сохдә? вәри ки: *әз дүл тү нобу вәдәшәни тә чүн тү соги.* Әз инчо вомухдәним ки, вомухдә бәгдә әз јор вәдәшәндәкор ә ḩәчәләво әдәј вози сохдә.

Мишно 9

Раби Ћәнино кук Досо куфтири: у ки, ђовун тәрсијү әз әгүлјү амбари, әгүлјү мүћкәм имбу. У ки, әгүлјү әз ђовун тәрсијү амбари, әгүлјү нисд имбу.

Мишно 10

У һәмишә куфтири: у ки, корһојү амбари әз әгүлјү, әгүлјү мүḣкәм имбу, у ки, әгүлјү амбари әз корһојү, әгүлјү нисд имбу. У һәмишә куфтири: әз ки одомиһо разиникә, Худош разини, әз ки одомиһо рази нисдикә, Худош рази нисди. Раби Досо кук Ḣоркинәс куфтири: сәбәḣмундә хов, пишнәви шороб, мәḩәносүзә ихдилот ә ḩәјилово, вә ә мәчлис нәданһо нүшдә, одомирә әз ḩилом ә пучи вәдәшәндә.

Мишно 11

Раби Илḩозор әз Мүдоḩи (шәhәр) куфтири: гүдүшhорә (покhорә) ћүл сохдәкор, миḩидhорә бијобур сохдәкор, дусд хүшдәрә ḩәјб дорәкор ә ḩәрәј чәḩмәт, шәрт Оврohомә нә күрдәкор, Түрорә әз хүшдә мәḩно дорәкор, Түрош данусданикә, хубә корhош амбар сохдәникә у одомирә ә *ḩилом-hәбо* бәхш нисди.

Мишно 12

Раби Ишмәḩил куфтири: ħәзүр бош ә пишој кәлә (әри гуллуг сохдә), ħүрмәтлү бош ә чүкләрәвоз, вә hәр одомирә ә шорирәво гобул сох.

Мишно 13

Раби Ћәгиво куфтири: мәћәносүз зарафат сохдә, одомирә ә әхлогсүзи хутә сохдә: ћәдәт сәрћәди әри Түро, мәћәсир дорә (дәһимүн бәхш гурбуни) сәрћәди әри ћошири, нидир сәрћәди әз зијодијә корһо, сокити (гоф нә сохдә) сәрћәди әри әгүл.

Мишно 14

У hәмишә куфтири: ḫәзизи одоми әри әну ки, ә сүрәт (Худо) офуррә омори, гимәт дори одомирә вә офурри ә сүрәт хүшдә чүтам вәрикә: *ә сүрәт Худо офурри одомирә.* Ḫәзизи Исроjилнумәhо әри әну ки, кукhоj Худоjи, гимәт дори ишүрә, кукhо куфтири ишүрә, чүтам вәрикә: *кукhоjит ишму әри Худо Офуррәкор ишму;* ḫәзизи Исроjилнумәhо әри әну ки, гимәтлүjә карасти (Түро) дори ишүрә, гимәт дори ишүрә карастирә дорәнкә, чүтам вәрикә: *әри әну ки, гимәтлүjә бәхш дорәм ишмурә Түроj мәрә нобу әз jор вәдәшәнит.*

Мишно 15

Һәр чи мәһ̧лүми (ә пишој Худо), әнчәг ә дәс одоми дәри һәр чи, ә хубирәво ћ̧иломә суд сохдә, әнчәг һәр чи ә кәми амбари дәниширә.

Мишно 16

У һәмишә куфтири: һәр чи ә киров дорә омори, тур дәкүрдәји ә сәр ḩүмүр одоми, духон (туку) рәḩәји, фурухдәкор ә гәрд әдәј дорә, дәфтәр рәḩәји, дәс әдәј нүвүсдә, воисдәкор мидану оморә ә гәрд вәкүрдә, оммо ки, ә гәрд дорәкор һәр руз әдәј оморә гәрдирә бәрдә воисд нә воисд, чүнки уһорә ихдијори, суд дузә суди, вә һәр чи ḩәзүри әри сәр сифро.

Мишно 17

Раби Илһозор кук Һәзәрjо куфтири: Тӱро нәбирә тәрбиjә нибу, әкәр тәрбиjә нисдикә Тӱро нибу, әкәр әгӱл нисдикә тәрс нибу, әкәр тәрс нисдикә әгӱл нибу, данусда нисдикә әсәр офдорә нибу, әсәр офдорә нисдикә данусда нибу, орд (нун) нисдикә Тӱро нибу, Тӱро нисдикә орд нибу. У hәмишә куфтири: әгӱлjӱ әз корhojӱ амбар бирәкор ә чӱ ухшәш зәрә? ә дор, коми ки лӱкәhojӱ дурази, кӱкhojӱ кутәһи ворвори миjов әз кӱк мәдәшәнӱ jӱрә чӱтам вәрикә: *имбу у тәһно лӱкә, вә нивинӱ оморә хубирә, мумуну тәһно ә сәһро ә зир офдои...* әнчәг, у ки корhojӱ әз әгӱлjӱ амбари, ә чӱ ухшәш зәрә? ә дор, коми ки лӱкәhojӱ кутәһи, кӱкhojӱ доруни, битәв ворвориhoj һилом омокә, урә нидану әз чикә чумундә чӱтам вәрикә: *имбу у jә дорә хуно коми ки, ә гирог ов, кӱкhojӱ ов мухуру, вәлкhojӱ сарз мумуну, нитәрсӱ хӱшки омокәш, вә hәмишә бәһәр мидӱ...*

Мишно 18

Раби Илһизир кук Хисмо куфтири: дин ән ковтәр (гурбуни овурдә) вә дин сәрмәһи (дин әри зәнһо) гонуни, әнчәг астара шумори вә һәрф шумори (гематриот) чәрәзи әри әгүл.

* * *

Раби Һәнәнjо кук Әгәшjо куфтири: воисди Гүдүшә Борухурә чәһмәт Исроjил лоjиглү бу, әри әну дори ишүрә Түро вә мисво, чүтам вәрикә: Худорә воисдә ә хотур дузи хүштә Түрорә бүлүнд соху...

Чоримүн бәхш

Мишно 1

Бин Зүмо куфтири: ћохом кини? әз һәр кәс вомухдәкор, чүтам вәрикә: *әз һәр вомухдәкор мә әгүл кура сохдум, чүнки ихдилот мә гонунһој түни.* Гувотлү кини? у ки, нәфс хүшдәрә күрдәни чүтам вәрикә: *сабурлу бирә, әз шәһәрә ә дәс вәкүрдә хуби.* Ҹошир кини? у ки әз бәхш хүшдә шори сохдә чүтам вәрикә: *ә зәћмәт дәс түрәво хурдәникә, түү хушбәхти вә хуби әри тү.* Хушбәхти ә *ҹилом-һәзи,* хуб имбу ә *ҹилом-һәбо;* ћүрмәтлү кини? у ки ћүрмәт күрдәни ә офуррә (ә офуррәј Худо) чүтам вәрикә: *ә мә ћүрмәт сохдәкор ћүрмәт мисохум, бијобур сохдәкор мәрә нәћләт мисохум.*

Мишно 2

Бин Һәзәј куфтири: ә пәсәј һәсондә мисво вирих, әз һовун дур бош, әри әну ки, мисво мисворә кәширә, һовун һовун кәширә, бәхшәј ән мисво мисво сохдәји, бәхшәј ән һовун кәнә һовун сохдәји.

Мишно 3

У һәмишә куфтири: нобу ә одомиһо биђүрмати сохи, вә нобу ә һәр кор (коф) рүхшәнд сохи әри әну ки, һәр одомирә вәхтјүни вә һәр чирә (кофә) чикәјүни (ә ђилом).

Мишно 4

Раби Ливитас әз (шәhәр) Јәвни куфтири: амбар амбар ђәјомәнд бош, әри әну ки, имид одоми хок бирә. Раби Јүхонон кук Боруко куфтири: hәр кәс ки нум ђәсмурә (Худорә) ђүл сохдәникә ә пәђәнүки, војисд ә гәсдовоз војисд нәгәсдәки, ђовун ә очуги вәдироморә.

Мишно 5

Раби Ишмәḩил кук раби Јоси куфтири: Түрорә әри нубо дорә вомухдәкор, Түрорә хундәш вомухдәш минкин инбу јүрә. Түрорә әри ḩәмәл сохдә вомухдәкор, хундәш, вомухдәш, ḩәмәл сохдәш минкин инбу јүрә. Раби Содуг куфтири: әз кор чәḩмәти нобу чиро боши, хүшдәрә вәкилә хуно нобу бәри, әз у (әз Түро) точ нә сох әри хүшдәрә кәлә бәрдә, бил у (Түро) мушар нә бугу әри бурра (пул гәзонч сохдә), вә һәчи куфтири Һилил һәмишә: точ Түрорә әри гәзонч хүшдә истифодә сохдәкор писирәни, әз инчо вомухдәним; у ки Түрорә әри кәлир хүшдә истифодә сохдәни у чүн хүшдәрә әз ḩилом чиро сохдә.

Мишно 6

Раби Јоси куфтири: ки ә Түро ћүрмат күрдәникә, ћүрмәтлү имбу әз һәр кәс. Ки ә Түро биһүрмәти сохдәникә, биһүрмәт имбу әз һәр кәс.

Мишно 7

Раби Ишмәһил куку куфтири: ки хүшдәрә әз суд сохдә дур күрдәни, әз у душмәнәти, дүзди, дургунә шовһо дур бирә. У ки кәләкәди сохдәни әри суд сохдә, әгүлсүзи, рәшәһи, ловгоји.

Мишно 8

У һәмишә куфтири: нобу тәһно суд сохи, әри әну ки, тәһно суд әнчәг јәки (Худо) мидану сохдә, вә нобу куји әнчәг куфтирәј мәрә гобул сохит, әри әну ки, уһорә ихдијор һисди (амбарүткә) әнчәг түрә нисди.

Мишно 9

Раби Јоунәтән куфтири: у кәс ки ТҮрорә ә косиби кҮрдәни, ә әхир ә ḩошири микҮрҮ. У кәс ки ТҮрорә әз ḩошири нәс кҮрдә, ә әхир әз косиби никҮрҮ.

Мишно 10

Раби Миир куфтири: корә кәм сох, Түрорә амбар, вә ә пишоj hәр кәс ђәjомәнд бош. Әкәр Түрорә кәм хундикә, дан ки амбара чи (әгүл, мисво, хуби) вир сохдәj, әкәр Түрорә ђәмәл сохдикә, дан ки урә (Худорә) амбарә бәхшәjи әри тү.

Мишно 11

Раби Илиһизир кук Јәһәку куфтири: јә мисво сохдәкор јә хилоскор гәзонч сохдә, јә һовун сохдәкор јә тәхсиркор гәзонч сохдә. Тәшуво вә хубә корһо сәрһәди ә пишој чәтини. Раби Јуһонон чәкмәчи куфтири: һәр мәчлис коми ки ә хотур һәсмуникә (Худојикә) тә әхир муһкәм имбу, ә хотур һәсму (Худо) нисдикә муһкәм нибу.

Мишно 12

Раби Илһозор кук Шәмуәһ куфтири: һүрмәт тәлмид тү һүрмәт ән түрә хуно, һүрмәт һовир (дусд) тү һүрмәт мәһлүм түрә хуно, һүрмәт мәһлүм тү һүрмәт һәсмурә хуно бугу әри тү.

Мишно 13

Раби Јәһудо куфтири: ћитјот бош Түро вомухдәнки әри ән у ки, доһут бисдорикә нә гәсдәнки, ә гәсдовоз ћисоб сохдәнүт. Раби Шимһүн куфтири: сә донә точи; точ Түро, точ күһинһо, точ парчоһјәти, вә точ хубә нум әз һәммә зијоди.

Мишно 14

Раби Ниһурој куфтири: ә Түро бирә чикә бош, вә нобу куји Түро мијов әкимә, ћовирһој мә кумәки мисоху ә мә, вә ә әгүл тү имид нә бош.

Мишно 15

Раби Јәнәј куфтири: нә дәри ә дәс иму бәхт-мозол рәшәӊәhорә, вә зулум сәдигhорә (сәбәбәүрә әри ә сәр офдорә). Раби Мәтјо кук Ћәрош куфтири, јәкимүн тү шолум куј әз hәр одоми, вә бош әз дүм ширhо, әз сәр түлкиhо бирәјинчә.

Мишно 16

Раби Јәһ̦әку куфтири: *һ̦илом-һәзи* ә сиро ухшәш зәрә ә пишој *һ̦илом-һәбо,* һ̦әзүр сох хүшдәрә ә сиро пишој ә хунә дарафдә.

Мишно 17

У hәмишә куфтири: хуби јә сәḩәт ән *ḩилом-hәзи* ә хубә корәво, ә тәшуворәво кировундә, әз битәв ḩүмүр *ḩилом-hәбо.* Хуби јә сәḩәт дүл динчи ән *ḩилом-hәбо,* әз битәв ḩүмүр ән *ḩилом-hәзи.*

Мишно 18

Раби Шимһүн кук Илһозор ҝуфтири: нобу хоши ҝири һовир түрә ә вәхт һүрш, нобу сокит сохи јүрә ә у мәһәл коми ки мито ә пишојүни, нобу дүндирмиш сохи јүрә ә вәхт нидир дорә, вә нобу чәһд сохи әри дирә јүрә ә чүлки бирә мәһәл.

Мишно 19

Шәмоил чүклә куфтири: дүшмәј тү офдорәнкә шор нобу боши, чәмүсдәнкә шори нобу сохи ә дүл тү, әри әну ки, Худо мивинү хош нимијов јүрә вә ћүрш хүшдәрә мәкирү әз сәр әну.

Мишно 20

Илишоһ кук Әбујо куфтири: ә һәјил Түро вомухдәкор ә чү ухшәш зәрә? ә чернил коми ки ә сәр тәмизә вәрәг нүвүсдә омори. Ә јошлү Түро вомүхдәкор ә чү ухшәш зәрә? ә чернил коми ки нүвүсдә омори ә сәр пузмиш бирә вәрәг. Раби Јоси кук Јәһудо әз Кфар-Бавли куфтири: әз чүкләһо Түро вомухдәкор ә чү ухшәш зәрә? ә колә онкур, вә ә таза шоробә хурдәкор. Әз јошлүһо Түро вомухдәкор ә чү ухшәш зәрә? ә расирә онкур, вә күһнә шоробә хурдәкор. Раби Миир куфтири: ә кузә нәбу дәниши, ә гәдү дәниш. Һисди таза кузә, гәдү гәдими пури, һисди гәдими (кузә) ә гәдү тазаш нә дәри.

Мишно 21

Раби Илԧозор Һәкәпор ҝуфтири: чумнәвәҝири, чумҝиснәји, ловгоји, одомирә әз ԧилом фүрсорә.

Мишно 22

У һәмишә куфтири: зиндәһо мүрдәни, мүрдәһо зиһисдәни. Әри зиндәһо суд имбу, әри данусдә, әри куфтирә, әри ә сәр офдорә ки у Худоји, у Офуррәкори, у данусдәкори, у суд сохдәкори, у шоһоди, у сәћиб суди, у бәгдәји суди борухо кәрдо у. Нәдәри ә у нәшәрһи, фурмиши, рушво. Дан ки һәр чирә ћисоби, вә ә хәрәбә тараф тү фурмиш бирә нобу куји ки, ә говрә һич кәс суд ни сохү. Ә воисдәј ән түрәво нә оморәј, нәс зиһисдә, ә воисдәј ән түрәво нәс мүрдә, ә воисдәј түрәвоз ә суд ни поји ә әхир ә пишој парчој парчоһо Гүдүшә Боруху.

* * *

Раби Ћәнәнјо кук Әгәшјо куфтири: воисди Гүдүшә Борухурә чәһмәт Исројил лојиглү бу, әри әну дори ишүрә Түро вә мисво, чүтам вәрикә: Худорә воисдә ә хотур дузи хүштә Түрорә бүлүнд сохү...

Пәнчимүн бәхш

Мишно 1

Ә дәһ бо куфтирәрово ḩилом офиррә омори, тәлмуд әдәј пүрсирә: ә јә куфтирәрово ниданусд офиррә? әри ән у ки, рәшәḩһо коми ки ḩиломә вачарундәнүт чозә кәшүт, сәдигһо коми ки ḩиломә оводу сохдәнүт, бәхшә вәкүрүт куфтирә, әри әну ә дәһ куфтирәрово ḩиломә офурри.

Мишно 2

Дәһ нәсил әз Одом тә Нүәћ әри әнуни ки, әри данусда рәћмәдүли (Худорә). Һәр нәсил гәзәблү сохди (Худорә) тә ки сајлов бугмиш сохдә ишүрә. Дәһ нәсил әз Нүәћ тә Овроһом әри әнуни ки, әри данусда рәћмә дүли (Худорә). Һәр нәсил гәзәблү сохди (Худорә) тә ки Овроһом овину оморә бәхшәј ән һәммәрә вәкүрдә.

Мишно 3

Дәһ бо синәмиш сохди Овроһом-овинурә вә дәһ бо сабур сохди (Овроһом), әз инчо данусданим чүтам хосдикә (Овроһом Худорә).

Мишно 4

Дәh мүһүчүзә бири әри бәбәhоjму ә Мисроим, вә дәh донә ә дәрjоh: дәh чозә фирсори Офуррәкор ә сәр мисроимиhо ә Мисроим, вә дәh донә ә дәрjоh: дәh бо синәмиш сохди бәбәhоjму Офуррәкорә ә сәһро чүтам вәрикә: *синәмиш сохдит мәрә дәh бо вә нә шинирит сәс мәрә.*

Мишно 5

Дәh мүḩүчүзә сохдә омори әри бәбәhojму ә *Бит-hәмигдош:* зәнho хәто нә сохди әз буј кушд (гурбуни), кушд гурбуни хәрәб нә бири, мучәк нә диромори ә кушдә вәнчирә чикә, *Күhин hәгодул* чүлки нә бири ә *Кипүр,* ворушho аташ ән мизбиәḩә нә күшди (әчә гурбуни овурдәткә), ворвори дурәрә нә бәрди (ә гурбунирә сухундә чикә), кәндүм гурбуни (омир), таза сохдә нун, дү нун коми ки ә *Бит-hәмигдош* дәбири хәрәб нә бири, поисдәнки тәнки бири (ә мәḩәләj Бит-hәмигдош), гуз бирәнки чикә амбар бири, мар вә әгрәб ә hич кәс дәс нә зәри, вә јәкиш әз дү јәки чикәјмә тәнки нә куфтири хисирәнки ә Јәршоләјим.

Мишно 6

Дәh чи офуррә омори руз оринә пишој Шобот: ловhoj хори, ловhoj чол, ловhoj хәр, чәрхә-ковунә, мон (ә сәһро әз ђәсму тиjи бири), дәсдәчу, шамир, һәрфhо, хәтhoj Түро, сәнгhoj Түро. Әдәт куфтирә говрәj Миши Рабину, гуч (гурбуни) Оврohом, исди куфтирәкор сурулhо (мәзикин), бүһүлүhош әз дү јәки (офуррә омори).

Мишно 7

Ћофд кор ә охмох ћофд кор ә ћохом дәбирә: ћохом ә пишој әз хүшдә әгүлмәнд коф нәс сохдә, вә ә ђәрәј коф кәс нәс дарафдә, тәђәди нәс сохдә әри човоб дорә, мәђнолү пүрсирә, дузи човоб дорә, ә сәр јәкимүни јәкимүн ә сәр әхири ә әхир (човоб дорә), чү нә шинирикә куфтирәни нә шинирәм, ә дузи рази бирә, әнчәг охмох hәммә и корhорә вошкуново сохдә.

Мишно 8

Һофд чиро чозә оморә ә ḩилом ә хотур һофд чиро ḩовун: јәки чиро сохдәни дәһимүн бәхшә (мәḩәсир) јәки нәс сохдә-киснәји оморә, јәки сироји бирә јәки киснә. Әкәр јәкиш дәһимүн бәхшә (мәḩәсирә) чиро нәс сохдәкә-хори хүшки вошәндә вә киснәји оморә. Әкәр хәмирә чиро нәс сохдәнүткә (һәло), киснәји оморә. Азар оморә ә ḩилом әкәр гонун (Түрорә) пузмиш сохдәкорә ә суд нәс дорәнүткә, вә мәһсул һофдимүн сала дуз истифодә нә сохдәнүткә. Гилинч кирошдә әз сәр ḩилом әкәр дин буррарә ә нәһоги дураз кәширәнүткә, әкәр биһәги дин бурранүткә, вә гонун Түрорә дуз тәḩбил нәс сохдәнүткә.

Мишно 9

Вәћшијә ћәјвон оморә ә ћилом ә сәрбәти дуркујә шовћо, ә сәрбәти нум Худорә ћүл сохдә. *Голути* оморә ә ћилом ә сәрбәти битпәрәзи, ә сәрбәти әхлогсүзи, ә сәрбәти хун тији сохдә, ә сәрбәти ћофдимүн сал хори (шмидо). Чор бо азар оморә ә сәр ћилом: ә чормүн сал, ә ћофдимүн сал, ћофдимүн сал бәгдә, вә әз миһид (сукот) бәгдә һәр сал. Сәјимүн сал бәхшәј ћониһорә нә доруткә, ә чормүн сал азар оморә, ә шәшимүн сал бәхшәј ћониһорә нә доруткә ә ћофдимүн сал азар оморә, ћофдимүн сал бәгдә ә сәрбәти мәћсул ћофдимүн сал, әз миһид (сукот) бәгдә ә сәрбәти дүздирәји бәхшәј ћониһорә.

Мишно 10

Чор чиро хосијәти одомирә; у ки куфтирәни ән мә ән түни, ән тү ән мәни-ђәмовориси (бијсавад), ән тү ән түни, ән мә ән мәни куфтирәкор-боботи, hисди куфтирәкор хосијәт одомиhој Сдоми. Ән тү ән түни, ән мәш ән түни куфтирәкор-ђәсиди (диндор), ән мә ән мәни, ән түш ән мәни куфтирәкор-рәшәђи.

Мишно 11

Чор чиро хосијәти; һәсонт һоси бирә һәсонт сокит бирә, гәзончјү әз заралијү амбар имбу. Чәтин һоси бирә чәтин сокит бирә, заралијү әз гәзончјү амбар имбу. Чәтин һоси бирә һәсонт сокит бирә-ћәсиди. Һәсонт һоси бирә чәтин сокит бирә-рәшәһи.

Мишно 12

Чор чиро хосијәти тәлмидһорә; зу ә сәр офдорә зу әз јор вәдәшәндә, зарали амбар сохдә гәзонч кәм. Чәтин ә сәр офдорә чәтин әз јор вәдәшәндә, гәзонч амбар сохдә зарали кәм. Зу ә сәр офдорә чәтин әз јор вәдәшәндә, хубә бәхши. Чәтин ә сәр офдорә зу әз јор вәдәшәндә, хәрәбә бәхши.

Мишно 13

Чор чиро хосијәти содого дорәкорә; у ки куфтирәни мә дүм содого јәкиш нә дану дорә, у кәсә нәс хосдә. У ки куфтирәни кәс дүку содого мә нәһ, у хүшдәрә нәс хосдә. У ки дорәни содого вә кәсәш имкон дорәни, у һәсиди. У ки нә јү дорә нә кәсә һишдә дорә, у рәшәһи.

Мишно 14

Чор чиро хосијәти ә *бит-һәмидрош* (Түро хундә чикә) рафдәкорә; рафдәни оммо ḩәмәл нәс сохдә, бәхшәј рафдәрә мәкиру; ḩәмәл сохдәни оммо нәс рафдә, бәхшәј ḩәмәл сохдәрә мәкиру. Хундәни вә ḩәмәл сохдәникә-ḩәсиди. Нә хундәни нә ḩәмәл сохдә-рәшәḩи.

Мишно 15

Чор чиро хосијәти ә пишој *тәлмид-ћохомһо* нүшдәкорә; губкә, рәћәти, сүзкәч, ордович. Губкә һәр чирә ә хүшдә вәчирә. Рәћәти әз јә тараф вәчирәни әз јә тараф ћәрзо сохдә. Сүзкәч мундали шоробә күрдәни, тәмизә шороб ћәрзо сохдә. Ордович хүрдә ордә ћәрзо сохдәни, әнчәг дүрүждә күрдә.

Мишно 16

Әкәр хосдәjи әз миһточиникә, миһточи варасдәни хосдәjи нисд бирә. Әкәр хосдәjи әз миһточи нисдикә, у чиро хосдәjи һәмишә мундәни. У чү хосдәjини коми ки әз миһточини? хосдәjи ән Әмнун вә Томор. У чү хосдәjини әз миһточи нисди? хосдәjи Довид вә Joһунәтән.

Мишно 17

Әкәр бәћс ә нум Худојикә у хубә бәћси, әкәр ә нум Худо нисдикә, хәрәбә бәћси; бәћс ән кини ә нум Худо? бәћс ән Һилил вә Шәмәј, бәћс ән ки нисди ә нум Худо? бәћс ән Күрәћ вә мәчлисү.

Мишно 18

Һәр кәс ки одомиһорә ә хубә рәђ фирсорәни, у одоми әз ђовун хилос бирә. Һәр кәс ки одомиһорә ә хәрәбә рәђ фирсорәни, у одомирә *тәшуво* сохдә минкин нәс бирә. Миши (рабину) одомиһорә ә хубә рәђ фирсори, амбара хубиһо мунди әз јү, чүтам вәрикә: *дузи вә гонунһој Худорә сохди ә Исројилнумәһорәво.* Јоровом кук Нәвод ђовун сохди вә һәммәрә ә ђовун фирсори, ђовун һәр кәс ә сәр јү вомунди чүтам вәрикә: *ә сәрбәти ђовун ән Јоровом вә Исројилнумәһорә фирсориһо.*

Мишно 19

Ә һәр кәс ки и сә кор дәрикә у әз тәлмидһој Оврооһом овинуни, әнчәг вошкунәвој әни корһо дәрикә у әз тәлимдһој Билһәм-һәрәшәһи. Тәлмидһој Оврооһом овинурә хубәчуми, һәјомәнди, һәјбкәши. Тәлмидһој Билһәм-һәрәшәһ бәдәчуми, кәләкәди, биһори. Тәлмидһој Оврооһом овину хурдәнүт бәһәрә ә *һилом-һәзи* вә *һило-һәборә* мирос вәкүрдәнүт чүтам вәрикә: *мәрә хосдәкорә мирос һисд, хәзинәшүрә пур мисохум.* Әнчәг тәлмидһој Билһәм-һәрәшәһ ә кәјном офдорә ә чәлә офдорә чүтам вәрикә: *тү Худо хун хуруһорә ә чәлә вәнкән, рузһошүрә әз нимә бур, имид мә ә түни.*

Мишно 20

Јәhудо кук Тијмо куфтири: пәләнкә хуно hүнәрлү бош, сүмүргушә хуно субук бош, марала хуно сәхт вирих, ширә хуно кучлү бош воисдәј Худорә сохдәнки. У hәмишә куфтири рујсүз ә кәјном офдорә, ћәјоманд ә кәнћидим офдорә. Әз хосдәј тү кәрдо Худојму вә Худој бәбәhојму вокурдә бијово *Бит-hәмигдош* ә рузhојму, вә ә Түрој тү бәхш ди имурә.

Мишно 21

Кук Баг Баг куфтири: лап хуб фикир ди (ә Түро) һәр чи ә дорун дәри, ә јүрәво пир имбоши, вә әз јү дур нобу боши, чүнки әз јү хубтә һичиш ниофи. Кук Һә Һә куфтири: гәдәр бәхшә әз гәдәр сәӊәр аслуни.

Мишно 22

У һәмишә куфтири: пәнч сала хундәји, дәһ сала мишно, сиздәһ сала мисвоһо, паздәһ сала гәморо, һәчдәһ сала ћупо (һәтон), бисд сала сирог сох, си сала куч, чүл сала ә сәр офдорә, пәнчоһ сала мәсләћәт, шасд сала пир бирә, ћофдод сала мүј сипи сохдә, ћәшдод сала данандә, навад сала кәмәр гуз, ә сад сала һәчи дан ки мүрдәји вә әз ҹилом әдәј рафдә.

* * *

Раби Ћәнәнјо кук Әгәшјо куфтири: воисди Гүдүшә Борухурә чәҹмәт Исројил лојиглү бу, әри әну дори ишүрә Түро вә мисво, чүтам вәрикә: Худорә воисдә ә хотур дузи хүштә Түрорә бүлүнд соху...

Шәшимүн бәхш

Мишно 1

Вомухди ћохомһо ә тәһәр мишно, борухо кәрдо ки вичирикә ишүрә вә мишноћошүрә. Раби Миир куфтири: һәр кәс ки Түрорә ә нум Худорәво хундәникә, ә амбара мәгсәдһо расирә. Битәв ћилом әри ән јүни, хосдәкори, Худорә хосдә, офуррәрә хосдә, шор сохдә Худорә, шор сохдә офуррәрә, ћәјомәнд, Худотәрси, сәдиги, ћәсиди иһтиборлуни, вә әз ћовун дур имбу, ә хубә бәхш нәзник имбу. Мәсләћәт михојут әз јү, әгүл мәкирүт, куч мәкирүт әз јү чүтам вәрикә: *мәсләћәт мә доранүм, әгүл әз мәни, сур әз мәни, дорун доруниһо әз мәни.* Мидү јүрә парчоһи, ћүкүм, сурһорә вокурдә, мисоху јүрә билог ов доранииһо, никәрә

хүшк нәс бирәниhо. Сокит ћәјомәнд имбу, бәхширәкор имбу, вә әз hәммә корhо зәвәр микүрү јүрә.

Мишно 2

Куфтири раби Јəhушүəһ кук Ливи: həр руз сəс вəдироморəни əз доћор *ћорив* (доћор Синај) вə куфтирəни: вој əри əн уhо коми ки Түрорə тəhгир сохдəни, вə həр кəс ки Түро нəс вомухдəкə у суркун бирəји чүтам вəрикə: həлгəј сүрхи ə вини хуки, рача зəни əнчəг војкə нəс дорə. Əдəј куфтирə: сəнгhорə (дү сəнг Түрорə) Худо дуз сохди, ћəрфhојүрə Худо нүвүсди очуг ə сəр сəнгhо. Очуг нəһ азад хунит, əри əну ки əз Түрохун бəгшə азад јəкиш ни дану бирə, вə həр кəс ки Түро вомухдəникə həмишə бүлүнд бирə чүтам вəрикə: *əз бəхш ə мирос Худо əз мирос ə бүлүнди.*

Мишно 3

Әз ћовир хүшдә јә бәхш вомухдәкор, јә дин вомухдәкор, јә чүмлә, јә коф, јә ћәрфиш вомухдәкор мәчбури ћүрмәт јүрә зәвәр күрдә, чүтам әз Довид парчој Исројил вомухдәнимкә. Довид парчој Исројил әз Әћитофил дү кор вомухди вә куфтири Әћитофил мәћлүм мәни, дусд мәни чүтам вәрикә: *тү инсон, дусд мәни, тој мәни.* Әз инчо вомухдәним ки, әкәр Довид парчој Исројил һәчи куфтирәникә, иму әз ћовир хүшдә јә бәхш вомухдимкә, јә дин вомухдимкә, јә чүмлә, јә коф, јә ћәрфиш вомухдимкә мәчбурим ћүрмәт күрдә; ћүрмәт чүни? ћүрмәт Түроји чүтам вәрикә: *ћүрмәт бәхш ћохомһоји, бәхш биһовунһо хубини.* Хуби чүни? хуби Түроји чүтам вәрикә: *хубә бәхшә дорәм ишмурә Түрој мәрә, нобу әз јор вәдәшәнит.*

Мишно 4

Һәчини рәһ Түро: нун ә мүнүково ху, овә зијоди нә ху, ә сәр хори хис, чәтинә ḩүмүр кировун, вә Түрорә ḩәмәл сох. Әкәр һәчи сохдикә, бәхтәвәри тү вә хубә бәхшә мәкири, бәхтәвәри ә *ḩилом-һәзи* вә хубә бәхшә мәкири ә *ḩилом-һәбо.*

Мишно 5

Нобу хоји әри тү кәләјәти, нә војику түрә һүрмәт, ҹәмәл тү әз хундәј тү зијод буку. Ә шүлһон парчоһо чум тү нә домунуку, чүнки шүлһон тү әз шүлһон ән уһо зијоди, точ тү әз точ ән уһо зијоди, вә сәһиб кор тү иһтиборлуни, миду бәхш түрә әри зәһмәт тү.

Мишно 6

Зәвәри Түро әз күһиниш әз парчоһиш, чүнки әри парчоһ бирә си пиллә кәрәки, әри күһин бирә бист чор пиллә кәрәки, әри Түро чүл ћәшд пиллә кәрәки. Ини уһо: вомухдә, шинирә, ихдилот сохдә, әз дүли гобул сохдә, ћитјоти, тәрс, ћәјомәнди, шор бирәји, тәмизи, ә ћохомһорәво мәсләћәти, ә ћовири, ә тәлмидһорәво бәћси, ә нүшдәји, ә хундәји, ә тәкрор сохдәји, алвар кәм сохдәји, рузбәрузи корһорә кәм сохдәји, кәјфә кәм сохдәји, ховә кәм сохдәји, кофә кәм сохдәји, зарафатә кәм сохдәји, сабурлү бирә, дүл очуг бирә, ә ћохомһо иђтибор сохдә, ә чәтини рази бирә, чикәј хүшдәрә данусдә, әз бәхш хүшдә шор бирә, ә кофһо корһој хүшдә тәһмини сохдә, хубирә ә тараф хүшдә нәс кәширә, хосдәкори, Худорә хосдә, офуррәрә хосдә, дузирә хосдә, дузә рәћ норәкорә хосдә, субут сохдәкорә хосдә, ћүрмәт нәс кәшдә, әз вомухдәј хүшдә шүбһә нәс сохдә, әз һүкүм

бурра шори нәс сохдә, ә шәләј һовир хүшдә һәрмәһ бирә, ә хубә тараф суд сохдә, дузә рәһ норә, ә шолуми фирсорә, ә вомухдә хуб фикир дорә, пүрсирани човобиш дорәни, шинирәни вә зијод данусдә, јү вомухдәни әри ә кәс вомухдә, јү вомухдәни әри һәмәл сохдә, мәһлүм хүшдәрә данан сохдә, шинирәј хүшдәрә куфтирә, әз ки шинирикә кофә нум јүрә куфтирәни, чүтам вомухдәнимкә нум куфтирәкорә күрдәкор шолуми овурдә чүтам вәрикә ә товун Истир (һә-мәлкә): *куфтири Истир ә парчоһ әз нуминәј Мәрдәхәј.*

Мишно 7

Бүлүнди Түро коми ки ḫүмүр бәхш дорә ḫәмәл сохдәкорә ә *ḫилом-hәзи* вә ә *ḫилом-hәбо* чүтам вәрикә: *ḫүмүри у әри офдәкор јү, мәлђәми әри бутун чәндәк јү;* кәнәш вәри: *чорә имбу әри тү, вә мәлђәм әри әстугуј тү;* куфтири: *дор ḫүмүрини у әри ḫәмәл сохдәкор, вә хүшбәхтини әри дошдәкор.* Точ хошоморәјини ә сәр тү, јарашуги ә кәрдән тү; куфтири: *точ хош оморәни вә јарашуги мәнү ә сәр тү;* куфтири: *ә мәрәвоз рузhој тү амбар, ḫүмүр тү дураз имбу;* куфтири: *дураза ḫүмүр ә расди тараф, ḫошири вә ђүрмәт ә чәпи тараф јүни;* куфтири: *амбара рузhо, дураза ḫүмүр вә шолуми бәхш миду түрә.*

Мишно 8

Раби Шимһүн кук Јәһудо әз нуминәј раби Шимһүн кук Јүћој куфтири: рачи, гуч, һошири, ћүрмәт, әгүлмәнди, пир бирәји, муј сипи сохдәји, вә хәләфһо јарашуги әри сәдигһо вә әри һилом, чүтам вәрикә: *рача точ пир бирәјирә ә дузә рәћ миофи;* куфтири: *јарашуг човонһо гучи, јарашуг пирһо муј сипи сохдәји;* куфтири: *точ пирһо кукһо нәвәһоји, јарашуг һәјилһо кәләтәһоји;* куфтири: мәнк торик имбу, офдоирә һәјб мијов у мәћәл парчоһ Худо Офуррәкор ә доћор Сүин ә Јәршоләјим бирәнки вә әри пирһо ћүрмәт имбу. Раби Шимһүн кук Минәсјо куфтири: и ћофт донә хосијәт коми ки куфтири ћохомһо әри сәдигһо, һәммә ә Раби (Јәһудо һәноси) вә кукһоү дәбири.

Мишно 9

Куфтири раби Јоси кук Кисмо јәдов ә рәћ бирәнки јә одоми расд омо ә мә вә куфти шолум, мәш куфтурум шолум, пүрси әз мә әзчәји тү? куфтурум әз шәһәр ћохомһо вә *софирһо* (данандәһо), пүрси әз мә: раби, воисдәни түрә ә шәһәр иму зиһисдә? мә түрә сүрх, нүгрә, пул, мол, дәвләт мидүм; куфтурум әз у, тү мәрә битәв сүрхһо нүгрәһо, пулһо молһој ћиломиш дорикә мә ә Түро нә бирә чикә ни зүһүм. Нүвүсди Довид парчоһ Исројил ә тәһилим: *әри мә Түроj тү әз һозор һозорә сүрхһо нүгрәһо хуби.* Одомирә мүрдә бәгдә сүрх, нүгрә, пул мол дәвләт ә раћ нәс докундә, әнчәг Түро вә хубә ћәмәлһо ә рәћ докундә чүтам вәрикә: *рафдәнки ә рәћ мидокуну түрә, дәкәшдәнки гәрәвули мисоху, хәбәр бирәнки коф*

мисоху ә түрәвоз; рафдәнки ә *һилом-һәзи,* дәкәшдәнки ә говрә, хәбәр бирәнки ә *һилом-һәбо;* нүвүсдә омори: *сүрх вә нүгрә ән мә нисди ми пүрсири Худо Офуррәкор?*

Мишно 10

Пәнч чирә сәћиби сохди Худо ә ћилом әри хүшдә, ини уhо: Түро, хори вә ђәсму, Оврohом, Исројилнумәhо, *Бит-hәмгдош.* Түрорә әзчә данусданим? нүвүсдә омори: *Худо сәћиби сохди әри мә әз әввәл, әз hәр кор хүшдә пишотә.* Хори вә ђәсмурә әзчә данусданим? нүвүсдә омори: *ђәсму күрси мәни, хори поj норә чикәји әри мә, чү хунә мокунит әри мә әчә динчи миофумкә?* кәнәш вәри: *амбара корhо сохдәj Худо, hәммәрә ә ћохморәвоз сохдәj, пур сохдәj хорирә ә вәрзушиhој түрәвоз.* Оврohомә әзчә данусдәним? *борухо кәрдо Оврohом әз Худо коми ки сәћиби сохди хори вә ђәсмурә.* Исројилнумәhорә әзчә данусданим? нүвүсдә омори: *тәјтә кирошдә хәлг тү Худо, тәјтә кирошдә у хәлг комирә ки тү сәћиби*

сохдәј; кәнәш вәри: *уhо әри покhо* (*сәдигhо*) *ә ḣилом hисдиоји, вә кучлүhо војкәј мәни. Бит-hәмгдошә* әзчә дәнусдәним? нүвүсдә омори: *чикә коми ки ḣәзүр сохдәј әри тү Худо, мигдош комирә ки ә дәс түрәвоз сохдәј;* кәнәш вәри: *мијорум ә сәрḣәд покә доḣор комирә ки ә расди түрәво сәḣиби сохдәј.*

Мишно 11

Һәр чирә чү офуррикә Худо, әри тәӊәрифмәнди хүшдә офурри, чүтам вәрикә: *һәр чи ә нум мәрәвоз, ә ӊүрмәт мә офуррәм, ӊәсүл овурдәм, јаратмиш сохдәм.* Худо парчоһјәти мисоху һәмишә.

* * *

Раби Ӊәнәнјо кук Әгәшјо куфтири: воисди Гүдүшә Борухурә чәӊмәт Исројил лојиглү бу, әри әну дори ишүрә Түро вә мисво, чүтам вәрикә: Худорә воисдә ә хотур дузи хүштә Түрорә бүлүнд соху...

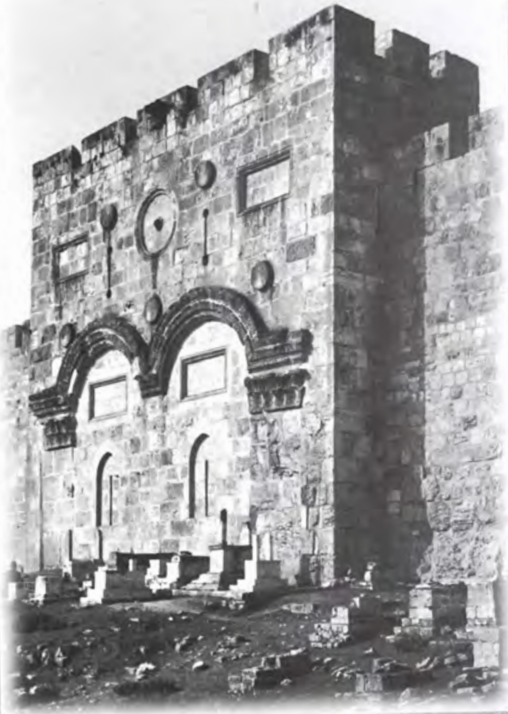

Когоз Рамбон

Ӄуш дор, кук мә мәсләһәт бәбәрә, нобу вадарај әз нәсиһәт дәдәј (Мишлеј 1:8) хутә бош һәмишә ә һәммәрәво сокит коф сох, чүнки, сокити түрә әз ӈоси бирә дур мисоху, әз ән хәрәбә хосијәт. Ӄуфтири һохомһојму: *ки ӈоси биранӣкә, ә кәјном һәр чозонә микәшү!* (Нидарим 22а) чүтам вәрикә: *вәдәшә ћүршә әз дүл тү, мәдаров хәрәби әз ләшәј тү* (Коһилит 12:10) Хәрәби чүни? Хәрәби мәӈәнојү кәјноми чүтам вәрикә: *Худо һәр чирә әри тәӈәрифмәнди хүшдә офурри, әнчәг рәшәӈә әри хәрәбә руз* (Мишлеј 16:4). Әз ћүрш (ӈоси) дур бисдорикә, ә дүл тү ћәјомәнди мидиров, јәки әз хубә хосијәтһој ӈилом, чүтам вәрикә: *ћәјомәнди ә Худо тәрси, ә ћүрмәт, ә ӈошири мијору түрә* (Мишлеј 22:4) ћәјомәнд Худотәрс бирә, Худотәрс һәмишә данусдани әзчә омори, әчә рафдә, ә пишој ки човоб миду ә әхир.

Әзчә оморәј? әз мундали! әчә рафдә? ә мундали, ә хок! ә пишој ки човоб мидү ә әхир? ә пишој парчој ḩилом! (Кофhoj Бәбәhо 3:1) чүнки вәри: *мидану ми Худо дорушдә ә ḩилом, коми ки hич ә ḩәсмуhо нәс дорушдә?* (Мәләхим-1 8:27) кәнә вәри: *Ә дүл одоми hич нидору* (Мишлеј 15:11) и куфтирә кофhорә хуб фикир сохдикә әз Офуррәкор тү митәрси, әз ḩовун дур имбоши вә шор имбоши hәмишә. Ә пишој hәр кәс ћәјоманд бисдорикә, әз Худо, әз ḩовун тәрсирикә, у мәћәл ә сәр тү *шәхиној* Худо мијов вә ә *ḩилом-hәбо* бәхш түрә мәкири.

Имуhoj кук мә дан ки, әкәр ә дүл тү кәләкәди сохдикә, у мәћәл тү парчоhјәти Худорә гимәт нәс дорә, әри чү ки ә пишој Худо јәкиш ни дану кәләкәди сохдә! Әри чү кәләкәди сохдә тү? Әкәр ә хотур ḩошири сохдәникә, дан ки косиби, ḩошири әз Худојини, әкәр ћүрмәтлүникә тү, дан ки ћүрмәтиш әз Худоји чүтам вәрикә: *ḩошири вә ћүрмәт әз түни* (Диврej hajамим 29:12). Чүтам мидани кәләкәди сохдә әкәр hәммә ән Худојикә?

Әкәр куфтирикә мә әз һәммә әгүлмәндүм, дан чүтам вәрикә: *әз ән әгүлмәнд әгүл јүрә мәкүрүм, амбар данүстәкорә пуч миданум сохдә* (Јов 12:20).

Әз инчо әсәр офдон ки, ә пишој Офуррәкор һәммә јәкини, һәммә ḩочизи. Ә куч хүшдәрәво хок хори сохдә ки хүшдәрә әз һәммә кәлә ћисоб сохдәникә, оммо ћәјомәндә ә ḩәсмуһо вәбәрдә, әз һәммә зәвәр гимәт дорә. Тү ћәјомәнд бисдорикә, Худо түрә әз һәммә зәвәр микүрү.

Имуһој мә вомухум ә тү чүтам ћәјомәнд миданикә бирә; һәмишә сокит коф сох, сәр тү гуз буку, дүл тү ә зәвәрһо һәмишә (ә Худорәво).

Ә руј јәкиш нобу дәниши коф сохдәнки, һәр кәсә әз хүшдә кәлә ћисоб сох. Әкәр у ḩоширикә, данандајикә әз тү, тү мәчбури ћүрмәт күрдә. Әкәр тү ḩоширикә у ḩони, тү амбар данусда у кәм, у мәћәл ћисоб сох ки, у ḩовун сохдәнки әз нәдани хүшдә әдәј сохдә, оммо тү данусдә данусдә әдәј ḩовун сохдә.

Ә һәммә корһој тү, ә кофһој тү, ә әгүл тү һәмишә дан ки, тү ә пишој Худо поисдәј, әри

әну ки ә һәммәј ћилом, ә һәр чике *шәхиноj* Худоjи. Кофоj түрә ә ћүрмәтово куј, чүтам гуллугчи ә пишоj парчоһ поисдәникә, түш һәчи бош, һәчи коф сох. Әкәр киникә түрә һороj зәрәникә, ә бочәћәво човоб нәди, сокит бош һәмишә.

Чәћд сох һәмишә, чәнгәдә данусди Түро вомух ки, мисво дани сохдә. Әз нубоj Түро рафдәнки фикир сох виниш чү вомухдәјкә, чү мисворә миданикә күрдә, чүтам вомухдә нубоj түрә ә чикә миданикә овурдә. Шәв, сәбәћ сохдә корһоj түрә гиjмәт ди, виниш әчә ћовун сохдәјкә, әчә доћүт бирәјкә, чүнки фикир сохдикә, мидани пәшмунәти сохдә әри сохдә ћовун.

Ә вәхт *тәфило* хундә, мувәћ түрә тәмиз сох, вәдәшә әз әгүл түү һәммә корһоj әни ћиломә, ћәзүр сох дүл түрә әри ә пишоj парчоj ћилом поисдә, кофһоj түрә јәки-јәки хуб фикир сох пишоj куфтирә, битәв ћүмүр түү һәчи бәрдикә хүшдәрә әз ћовун дур имбоши, кофһоj түү фикирһоj түү корһоj түү дуз миjов әјәки, тәфилоj түү тәмиз имбу, гобул имбу ә пишоj Худо чүтам вәрикә: *түү лово-тәшувоj ћәjомәндә шинирәни, дүл*

ушурә һәзур сох, куш дор ә тәфилоһошу (Тәһилим 10:17).

И когозә ә һофдәји јәбо вокоруш сох әри ә рәһ Худо рафдә, рәһ ту мозоллу әри бирә, ә *ђилом-һәбо* ә ђәрәј сәдигһо әри бәхшә вәкурдә. Һәрбој хундә и когозә әри ту човоб мијов әз ђәсму, ә мәтләб дул ту мираси.

משנה יא

כָּל מַה שֶּׁבָּרָא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, לֹא בְרָאוֹ אֶלָּא לִכְבוֹדוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר, כֹּל הַנִּקְרָא בִשְׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְּרָאתִיו יְצַרְתִּיו אַף עֲשִׂיתִיו, וְאוֹמֵר ה׳ יִמְלֹךְ לְעֹלָם וָעֶד:

רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן עֲקַשְׁיָא אוֹמֵר, רָצָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל, לְפִיכָךְ הִרְבָּה לָהֶם תּוֹרָה וּמִצְוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר ה׳ חָפֵץ לְמַעַן צִדְקוֹ יַגְדִּיל תּוֹרָה וְיַאְדִּיר:

משנה י

חֲמִשָּׁה קִנְיָנִים קָנָה לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹ, וְאֵלּוּ הֵן, תּוֹרָה קִנְיָן אֶחָד, שָׁמַיִם וָאָרֶץ קִנְיָן אֶחָד, אַבְרָהָם קִנְיָן אֶחָד, יִשְׂרָאֵל קִנְיָן אֶחָד, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ קִנְיָן אֶחָד. תּוֹרָה מִנַּיִן, דִּכְתִיב, ה׳ קָנָנִי רֵאשִׁית דַּרְכּוֹ קֶדֶם מִפְעָלָיו מֵאָז, שָׁמַיִם וָאָרֶץ מִנַּיִן דִּכְתִיב כֹּה אָמַר ה׳ הַשָּׁמַיִם כִּסְאִי וְהָאָרֶץ הֲדֹם רַגְלָי אֵי זֶה בַיִת אֲשֶׁר תִּבְנוּ לִי וְאֵי זֶה מָקוֹם מְנוּחָתִי, וְאוֹמֵר, מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳ כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ. אַבְרָהָם מִנַּיִן, דִּכְתִיב וַיְבָרְכֵהוּ וַיֹּאמַר בָּרוּךְ אַבְרָם לְאֵל עֶלְיוֹן קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ. יִשְׂרָאֵל מִנַּיִן, דִּכְתִיב, עַד יַעֲבֹר עַמְּךָ ה׳ עַד יַעֲבוֹר עַם זוּ קָנִיתָ, וְאוֹמֵר לִקְדוֹשִׁים אֲשֶׁר בָּאָרֶץ הֵמָּה וְאַדִּירֵי כָּל חֶפְצִי בָם, בֵּית הַמִּקְדָּשׁ מִנַּיִן, דִּכְתִיב, מָכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פָּעַלְתָּ ה׳ מִקְּדָשׁ אֲדֹנָי כּוֹנְנוּ יָדֶיךָ, וְאוֹמֵר וַיְבִיאֵם אֶל גְּבוּל קָדְשׁוֹ הַר זֶה קָנְתָה יְמִינוֹ:

משנה ט

אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֶּן קִסְמָא: פַּעַם אַחַת הָיִיתִי מְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וּפָגַע בִּי אָדָם אֶחָד, וְנָתַן לִי שָׁלוֹם, וְהֶחֱזַרְתִּי לוֹ שָׁלוֹם, אָמַר לִי, רַבִּי מֵאֵיזֶה מָקוֹם אָתָּה, אָמַרְתִּי לוֹ, מֵעִיר גְּדוֹלָה שֶׁל חֲכָמִים וְשֶׁל סוֹפְרִים אָנִי, אָמַר לִי, רַבִּי רְצוֹנְךָ שֶׁתָּדוּר עִמָּנוּ בִּמְקוֹמֵנוּ וַאֲנִי אֶתֵּן לְךָ אֶלֶף אֲלָפִים דִּינְרֵי זָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אָמַרְתִּי לוֹ אִם אַתָּה נוֹתֵן לִי כָּל כֶּסֶף וְזָהָב וַאֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת שֶׁבָּעוֹלָם, אֵינִי דָר אֶלָּא בִּמְקוֹם תּוֹרָה, וְכֵן כָּתוּב בְּסֵפֶר תְּהִלִּים עַל יְדֵי דָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, טוֹב לִי תוֹרַת פִּיךָ מֵאַלְפֵי זָהָב וָכָסֶף, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁבִּשְׁעַת פְּטִירָתוֹ שֶׁל אָדָם אֵין מְלַוִּין לוֹ לְאָדָם לֹא כֶסֶף וְלֹא זָהָב וְלֹא אֲבָנִים טוֹבוֹת וּמַרְגָּלִיּוֹת, אֶלָּא תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בִּלְבָד, שֶׁנֶּאֱמַר, בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אוֹתָךְ בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ, בְּהִתְהַלֶּכְךָ תַּנְחֶה אֹתָךְ, בָּעוֹלָם הַזֶּה, בְּשָׁכְבְּךָ תִּשְׁמוֹר עָלֶיךָ, בַּקֶּבֶר, וַהֲקִיצוֹתָ הִיא תְשִׂיחֶךָ, לָעוֹלָם הַבָּא, וְאוֹמֵר, לִי הַכֶּסֶף וְלִי הַזָּהָב נְאֻם ה׳ צְבָאוֹת:

משנה ז

גְּדוֹלָה תוֹרָה שֶׁהִיא נוֹתֶנֶת חַיִּים לְעֹשֶׂיהָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וּבָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם וּלְכָל בְּשָׂרוֹ מַרְפֵּא, וְאוֹמֵר, רִפְאוּת תְּהִי לְשָׁרֶךָ וְשִׁקּוּי לְעַצְמוֹתֶיךָ, וְאוֹמֵר, עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ וְתוֹמְכֶיהָ מְאֻשָּׁר, וְאוֹמֵר, כִּי לִוְיַת חֵן הֵם לְרֹאשֶׁךָ וַעֲנָקִים לְגַרְגְּרֹתֶיךָ, וְאוֹמֵר, תִּתֵּן לְרֹאשְׁךָ לִוְיַת חֵן עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת תְּמַגְּנֶךָּ, וְאוֹמֵר, כִּי בִי יִרְבּוּ יָמֶיךָ וְיוֹסִיפוּ לְךָ שְׁנוֹת חַיִּים, וְאוֹמֵר, אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינָהּ בִּשְׂמֹאולָהּ עֹשֶׁר וְכָבוֹד, וְאוֹמֵר כִּי אֹרֶךְ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם יוֹסִיפוּ לָךְ וְאוֹמֵר, דְּרָכֶיהָ דַרְכֵי נֹעַם וְכָל נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם:

משנה ח

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוּדָה מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחָאי אוֹמֵר: הַנּוֹי וְהַכֹּחַ וְהָעוֹשֶׁר וְהַכָּבוֹד וְהַחָכְמָה וְהַזִּקְנָה וְהַשֵּׂיבָה וְהַבָּנִים נָאֶה לַצַּדִּיקִים וְנָאֶה לָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר עֲטֶרֶת תִּפְאֶרֶת שֵׂיבָה בְּדֶרֶךְ צְדָקָה תִּמָּצֵא, וְאוֹמֵר, עֲטֶרֶת זְקֵנִים בְּנֵי בָנִים וְתִפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם, וְאוֹמֵר תִּפְאֶרֶת בַּחוּרִים כֹּחָם וַהֲדַר זְקֵנִים שֵׂיבָה, וְאוֹמֵר, וְחָפְרָה הַלְּבָנָה וּבוֹשָׁה הַחַמָּה כִּי מָלַךְ ה׳ צְבָאוֹת בְּהַר צִיּוֹן וּבִירוּשָׁלַיִם וְנֶגֶד זְקֵנָיו כָּבוֹד רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן מְנַסְיָא אוֹמֵר: אֵלּוּ שֶׁבַע מִדּוֹת שֶׁמָּנוּ חֲכָמִים לַצַּדִּיקִים, כֻּלָּם נִתְקַיְּמוּ בְּרַבִּי וּבְבָנָיו:

משנה ו

גְּדוֹלָה תּוֹרָה יוֹתֵר מִן הַכְּהוּנָּה וּמִן הַמַּלְכוּת, שֶׁהַמַּלְכוּת נִקְנֵית בִּשְׁלֹשִׁים מַעֲלוֹת, וְהַכְּהֻנָּה בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבַּע, וְהַתּוֹרָה נִקְנֵית בְּאַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה דְבָרִים, וְאֵלוּ הֵן: בְּתַלְמוּד, בִּשְׁמִיעַת הָאֹזֶן, בַּעֲרִיכַת שְׂפָתַיִם, בְּבִינַת הַלֵּב, בְּאֵימָה, בְּיִרְאָה, בַּעֲנָוָה, בְּשִׂמְחָה, בְּטָהֳרָה, בְּשִׁמּוּשׁ חֲכָמִים, בְּדִקְדּוּק חֲבֵרִים, בְּפִלְפּוּל הַתַּלְמִידִים, בְּיִשּׁוּב, בְּמִקְרָא, בְּמִשְׁנָה, בְּמִעוּט סְחוֹרָה, בְּמִעוּט דֶּרֶךְ אֶרֶץ, בְּמִעוּט תַּעֲנוּג, בְּמִעוּט שֵׁנָה, בְּמִעוּט שִׂיחָה, בְּמִעוּט שְׂחוֹק, בְּאֶרֶךְ אַפַּיִם, בְּלֵב טוֹב, בֶּאֱמוּנַת חֲכָמִים, בְּקַבָּלַת הַיִּסּוּרִין, הַמַּכִּיר אֶת מְקוֹמוֹ, וְהַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, וְהָעוֹשֶׂה סְיָג לִדְבָרָיו, וְאֵינוֹ מַחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמוֹ, אָהוּב, אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת, אוֹהֵב אֶת הַצְּדָקוֹת, אוֹהֵב אֶת הַמֵּישָׁרִים, אוֹהֵב אֶת הַתּוֹכָחוֹת, וּמִתְרַחֵק מִן הַכָּבוֹד, וְלֹא מֵגִיס לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, וְאֵינוֹ שָׂמֵחַ בְּהוֹרָאָה, נוֹשֵׂא בְעֹל עִם חֲבֵרוֹ, וּמַכְרִיעוֹ לְכַף זְכוּת, וּמַעֲמִידוֹ עַל הָאֱמֶת, וּמַעֲמִידוֹ עַל הַשָּׁלוֹם, וּמִתְיַשֵּׁב לִבּוֹ בְּתַלְמוּדוֹ, שׁוֹאֵל וּמֵשִׁיב שׁוֹמֵעַ וּמוֹסִיף, הַלּוֹמֵד עַל מְנָת לְלַמֵּד וְהַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת, הַמַּחְכִּים אֶת רַבּוֹ, וְהַמְכַוֵּן אֶת שְׁמוּעָתוֹ, וְהָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ, הָא לָמַדְתָּ כָּל הָאוֹמֵר דָּבָר בְּשֵׁם אוֹמְרוֹ מֵבִיא גְאֻלָּה לָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר וַתֹּאמֶר אֶסְתֵּר לַמֶּלֶךְ בְּשֵׁם מָרְדְּכָי:

משנה ד

כַּךְ הִיא דַּרְכָּהּ שֶׁל תּוֹרָה, פַּת בַּמֶּלַח תֹּאכֵל, וּמַיִם בַּמְּשׂוּרָה תִּשְׁתֶּה, וְעַל הָאָרֶץ תִּישָׁן, וְחַיֵּי צַעַר תִּחְיֶה, וּבַתּוֹרָה אַתָּה עָמֵל, אִם אַתָּה עֹשֶׂה כֵּן אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ, אַשְׁרֶיךָ בָּעוֹלָם הַזֶּה וְטוֹב לָךְ לָעוֹלָם הַבָּא:

משנה ה

אַל תְּבַקֵּשׁ גְּדֻלָּה לְעַצְמְךָ, וְאַל תַּחְמוֹד כָּבוֹד, יוֹתֵר מִלִּמּוּדֶךָ עֲשֵׂה, וְאַל תִּתְאַוֶּה לְשֻׁלְחָנָם שֶׁל שָׂרִים, שֶׁשֻּׁלְחָנְךָ גָּדוֹל מִשֻּׁלְחָנָם וְכִתְרְךָ גָּדוֹל מִכִּתְרָם, וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לְךָ שְׂכַר פְּעֻלָּתֶךָ:

משנה ג

הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אֶחָת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִילוּ אוֹת אֶחָת, צָרִיךְ לִנְהָג בּוֹ כָּבוֹד, שֶׁכֵּן מָצִינוּ בְּדָוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבָד, קְרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱנוֹשׁ כְּעֶרְכִּי אַלּוּפִי וּמְיֻדָּעִי, וַהֲלֹא דְבָרִים קַל וָחוֹמֶר, וּמַה דָּוִד מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל שֶׁלֹּא לָמַד מֵאֲחִיתוֹפֶל אֶלָּא שְׁנֵי דְבָרִים בִּלְבָד קְרָאוֹ רַבּוֹ אַלּוּפוֹ וּמְיֻדָּעוֹ, הַלּוֹמֵד מֵחֲבֵרוֹ פֶּרֶק אֶחָד אוֹ הֲלָכָה אֶחָת אוֹ פָּסוּק אֶחָד אוֹ דִבּוּר אֶחָד אוֹ אֲפִילוּ אוֹת אֶחָת עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁצָּרִיךְ לִנְהָג בּוֹ כָּבוֹד, וְאֵין כָּבוֹד אֶלָּא תוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר כָּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וּתְמִימִים יִנְחֲלוּ טוֹב, וְאֵין טוֹב אֶלָּא תוֹרָה שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ:

משנה ב

אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי, בְּכָל יוֹם וָיוֹם בַּת קוֹל יוֹצֵאת מֵהַר חוֹרֵב וּמַכְרֶזֶת וְאוֹמֶרֶת אוֹי לָהֶם לַבְּרִיּוֹת מֵעֶלְבּוֹנָהּ שֶׁל תּוֹרָה שֶׁכָּל מִי שֶׁאֵינוֹ עוֹסֵק בַּתּוֹרָה נִקְרָא נָזוּף, שֶׁנֶּאֱמַר נֶזֶם זָהָב בְּאַף חֲזִיר אִשָּׁה יָפָה וְסָרַת טָעַם, וְאוֹמֵר וְהַלֻּחֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִים הֵמָּה וְהַמִּכְתָּב מִכְתַּב אֱלֹהִים הוּא חָרוּת עַל הַלֻּחֹת, אַל תִּקְרָא חָרוּת אֶלָּא חֵרוּת, שֶׁאֵין לְךָ בֶּן חוֹרִין אֶלָּא מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, וְכָל מִי שֶׁעוֹסֵק בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הֲרֵי זֶה מִתְעַלֶּה, שֶׁנֶּאֱמַר וּמִמַּתָּנָה נַחֲלִיאֵל וּמִנַּחֲלִיאֵל בָּמוֹת:

פרק ו

משנה א

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הָעוֹסֵק בַּתּוֹרָה לִשְׁמָהּ, זוֹכֶה לִדְבָרִים הַרְבֵּה, וְלֹא עוֹד אֶלָּא שֶׁכָּל הָעוֹלָם כֻּלּוֹ כְּדַאי הוּא לוֹ, נִקְרָא רֵעַ, אָהוּב, אוֹהֵב אֶת הַמָּקוֹם, אוֹהֵב אֶת הַבְּרִיּוֹת, מְשַׂמֵּחַ אֶת הַמָּקוֹם, מְשַׂמֵּחַ אֶת הַבְּרִיּוֹת, וּמַלְבַּשְׁתּוֹ עֲנָוָה וְיִרְאָה, וּמַכְשַׁרְתּוֹ לִהְיוֹת צַדִּיק חָסִיד יָשָׁר וְנֶאֱמָן, וּמְרַחַקְתּוֹ מִן הַחֵטְא, וּמְקָרַבְתּוֹ לִידֵי זְכוּת, וְנֶהֱנִין מִמֶּנּוּ עֵצָה וְתוּשִׁיָּה בִּינָה וּגְבוּרָה, שֶׁנֶּאֱמַר "לִי עֵצָה וְתוּשִׁיָּה אֲנִי בִינָה לִי גְבוּרָה", וְנוֹתֶנֶת לוֹ מַלְכוּת וּמֶמְשָׁלָה וְחִקּוּר דִּין, וּמְגַלִּין לוֹ רָזֵי תוֹרָה, וְנַעֲשֶׂה כְּמַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר וּכְנָהָר שֶׁאֵינוֹ פּוֹסֵק, וְהֹוֶה צָנוּעַ וְאֶרֶךְ רוּחַ, וּמוֹחֵל עַל עֶלְבּוֹנוֹ, וּמְגַדַּלְתּוֹ וּמְרוֹמַמְתּוֹ עַל כָּל הַמַּעֲשִׂים:

משנה כ

יְהוּדָה בֶן תֵּימָא אוֹמֵר: הֱוֵי עַז כַּנָּמֵר, וְקַל כַּנֶּשֶׁר, וְרָץ כַּצְּבִי, וְגִבּוֹר כָּאֲרִי לַעֲשׂוֹת רְצוֹן אָבִיךָ שֶׁבַּשָּׁמָיִם. הוּא הָיָה אוֹמֵר, עַז פָּנִים לְגֵיהִנֹּם, וּבֹשֶׁת פָּנִים לְגַן עֵדֶן. יְהִי רָצוֹן מִלְּפָנֶיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ שֶׁתִּבְנֶה עִירְךָ בִּמְהֵרָה בְיָמֵינוּ וְתֵן חֶלְקֵנוּ בְּתוֹרָתֶךָ:

משנה כא

בֶּן בַּג בַּג אוֹמֵר: הֲפָךְ בָּהּ וַהֲפָךְ בָּהּ, דְּכֹלָּא בָהּ. וּבָהּ תֶּחֱזֵי, וְסִיב וּבְלֵה בַהּ, וּמִנַּהּ לָא תְזוּעַ, שֶׁאֵין לְךָ מִדָּה טוֹבָה הֵימֶנָּה בֶּן הֵא הֵא אוֹמֵר, לְפוּם צַעֲרָא אַגְרָא:

משנה כב

הוּא הָיָה אוֹמֵר: בֶּן חָמֵשׁ שָׁנִים לַמִּקְרָא, בֶּן עֶשֶׂר לַמִּשְׁנָה, בֶּן שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה לַמִּצְוֹת, בֶּן חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה לַתַּלְמוּד, בֶּן שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה לַחֻפָּה, בֶּן עֶשְׂרִים לִרְדּוֹף, בֶּן שְׁלֹשִׁים לַכֹּחַ, בֶּן אַרְבָּעִים לַבִּינָה, בֶּן חֲמִשִּׁים לָעֵצָה, בֶּן שִׁשִּׁים לַזִּקְנָה, בֶּן שִׁבְעִים לַשֵּׂיבָה, בֶּן שְׁמוֹנִים לַגְּבוּרָה, בֶּן תִּשְׁעִים לָשׁוּחַ, בֶּן מֵאָה כְּאִלּוּ מֵת וְעָבַר וּבָטֵל מִן הָעוֹלָם:

משנה יח

כָּל הַמְזַכֶּה אֶת הָרַבִּים, אֵין חֵטְא בָּא עַל יָדוֹ. וְכָל הַמַּחֲטִיא אֶת הָרַבִּים, אֵין מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. מֹשֶׁה זָכָה וְזִכָּה אֶת הָרַבִּים, זְכוּת הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר צִדְקַת ה׳ עָשָׂה וּמִשְׁפָּטָיו עִם יִשְׂרָאֵל. יָרָבְעָם חָטָא וְהֶחֱטִיא אֶת הָרַבִּים, חֵטְא הָרַבִּים תָּלוּי בּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר עַל חַטֹּאות יָרָבְעָם אֲשֶׁר חָטָא וַאֲשֶׁר הֶחֱטִיא אֶת יִשְׂרָאֵל:

משנה יט

כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ שְׁלשָׁה דְבָרִים הַלָּלוּ, מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וּשְׁלשָׁה דְבָרִים אֲחֵרִים, מִתַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע עַיִן טוֹבָה, וְרוּחַ נְמוּכָה, וְנֶפֶשׁ שְׁפָלָה, מִתַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. עַיִן רָעָה, וְרוּחַ גְּבוֹהָה, וְנֶפֶשׁ רְחָבָה, מִתַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. מַה בֵּין תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ לְתַלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע. תַּלְמִידָיו שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, אוֹכְלִין בָּעוֹלָם הַזֶּה וְנוֹחֲלִין בָּעוֹלָם הַבָּא, שֶׁנֶּאֱמַר לְהַנְחִיל אֹהֲבַי יֵשׁ, וְאֹצְרֹתֵיהֶם אֲמַלֵּא. אֲבָל תַּלְמִידָיו שֶׁל בִּלְעָם הָרָשָׁע יוֹרְשִׁין גֵּיהִנָּם וְיוֹרְדִין לִבְאֵר שַׁחַת, שֶׁנֶּאֱמַר וְאַתָּה אֱלֹהִים תּוֹרִדֵם לִבְאֵר שַׁחַת, אַנְשֵׁי דָמִים וּמִרְמָה לֹא יֶחֱצוּ יְמֵיהֶם, וַאֲנִי אֶבְטַח בָּךְ:

משנה טו

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּיוֹשְׁבִים לִפְנֵי חֲכָמִים. סְפוֹג, וּמַשְׁפֵּךְ, מְשַׁמֶּרֶת, וְנָפָה. סְפוֹג, שֶׁהוּא סוֹפֵג אֶת הַכֹּל. מַשְׁפֵּךְ, שֶׁמַּכְנִיס בָּזוֹ וּמוֹצִיא בָזוֹ. מְשַׁמֶּרֶת, שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת הַיַּיִן וְקוֹלֶטֶת אֶת הַשְּׁמָרִים. וְנָפָה, שֶׁמּוֹצִיאָה אֶת הַקֶּמַח וְקוֹלֶטֶת אֶת הַסֹּלֶת:

משנה טז

כָּל אַהֲבָה שֶׁהִיא תְלוּיָה בְדָבָר, בָּטֵל דָּבָר, בְּטֵלָה אַהֲבָה. וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְדָבָר, אֵינָהּ בְּטֵלָה לְעוֹלָם. אֵיזוֹ הִיא אַהֲבָה הַתְּלוּיָה בְדָבָר, זוֹ אַהֲבַת אַמְנוֹן וְתָמָר. וְשֶׁאֵינָהּ תְּלוּיָה בְדָבָר, זוֹ אַהֲבַת דָּוִיד וִיהוֹנָתָן:

משנה יז

כָּל מַחֲלוֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם. וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם. אֵיזוֹ הִיא מַחֲלוֹקֶת שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, זוֹ מַחֲלוֹקֶת הִלֵּל וְשַׁמַּאי. וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, זוֹ מַחֲלוֹקֶת קֹרַח וְכָל עֲדָתוֹ:

משנה יב

אַרְבַּע מִדּוֹת בַּתַּלְמִידִים. מַהֵר לִשְׁמוֹעַ וּמַהֵר לְאַבֵּד, יָצָא שְׂכָרוֹ בְּהֶפְסֵדוֹ. קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד, יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִשְׂכָרוֹ. מַהֵר לִשְׁמוֹעַ וְקָשֶׁה לְאַבֵּד, חָכָם. קָשֶׁה לִשְׁמוֹעַ וּמַהֵר לְאַבֵּד, זֶה חֵלֶק רָע:

משנה יג

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּנוֹתְנֵי צְדָקָה: הָרוֹצֶה שֶׁיִּתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁל אֲחֵרִים. יִתְּנוּ אֲחֵרִים וְהוּא לֹא יִתֵּן, עֵינוֹ רָעָה בְּשֶׁלוֹ. יִתֵּן וְיִתְּנוּ אֲחֵרִים, חָסִיד. לֹא יִתֵּן וְלֹא יִתְּנוּ אֲחֵרִים, רָשָׁע:

משנה יד

אַרְבַּע מִדּוֹת בְּהוֹלְכֵי לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. הוֹלֵךְ וְאֵינוֹ עוֹשֶׂה, שְׂכַר הֲלִיכָה בְּיָדוֹ. עוֹשֶׂה וְאֵינוֹ הוֹלֵךְ, שְׂכַר מַעֲשֶׂה בְּיָדוֹ. הוֹלֵךְ וְעוֹשֶׂה, חָסִיד. לֹא הוֹלֵךְ וְלֹא עוֹשֶׂה, רָשָׁע:

משנה ט

חַיָּה רָעָה בָּאָה לָעוֹלָם עַל שְׁבוּעַת שָׁוְא, וְעַל חִלּוּל הַשֵּׁם. גָּלוּת בָּאָה לָעוֹלָם עַל עוֹבְדֵי עֲבוֹדָה זָרָה, וְעַל גִּלּוּי עֲרָיוֹת, וְעַל שְׁפִיכוּת דָּמִים, וְעַל הַשְׁמָטַת הָאָרֶץ. בְּאַרְבָּעָה פְּרָקִים הַדֶּבֶר מִתְרַבֶּה. בָּרְבִיעִית, וּבַשְּׁבִיעִית וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית וּבְמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה. בָּרְבִיעִית, מִפְּנֵי מַעְשַׂר עָנִי שֶׁבַּשְּׁלִישִׁית. בַּשְּׁבִיעִית, מִפְּנֵי מַעְשַׂר עָנִי שֶׁבַּשִּׁשִּׁית. וּבְמוֹצָאֵי שְׁבִיעִית, מִפְּנֵי פֵרוֹת שְׁבִיעִית. וּבְמוֹצָאֵי הֶחָג שֶׁבְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה, מִפְּנֵי גֶזֶל מַתְּנוֹת עֲנִיִּים:

משנה י

אַרְבַּע מִדּוֹת בָּאָדָם. הָאוֹמֵר שֶׁלִּי שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ, זוֹ מִדָּה בֵינוֹנִית. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, זוֹ מִדַּת סְדוֹם. שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלִּי, עַם הָאָרֶץ. שֶׁלִּי שֶׁלָּךְ וְשֶׁלְּךָ שֶׁלָּךְ, חָסִיד. שֶׁלִּי שֶׁלִּי וְשֶׁלְּךָ שֶׁלִּי, רָשָׁע:

משנה יא

אַרְבַּע מִדּוֹת בַּדֵּעוֹת. נוֹחַ לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת, יָצָא שְׂכָרוֹ בְהֶפְסֵדוֹ, קָשֶׁה לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לִרְצוֹת, יָצָא הֶפְסֵדוֹ בִשְׂכָרוֹ, קָשֶׁה לִכְעוֹס וְנוֹחַ לִרְצוֹת חָסִיד. נוֹחַ לִכְעוֹס וְקָשֶׁה לִרְצוֹת רָשָׁע:

משנה ו

עֲשָׂרָה דְבָרִים נִבְרְאוּ בְעֶרֶב שַׁבָּת בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, וְאֵלּוּ הֵן: פִּי הָאָרֶץ, וּפִי הַבְּאֵר, וּפִי הָאָתוֹן, וְהַקֶּשֶׁת, וְהַמָּן, וְהַמַּטֶּה, וְהַשָּׁמִיר, וְהַכְּתָב, וְהַמִּכְתָּב, וְהַלּוּחוֹת. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אַף הַמַּזִּיקִין, וּקְבוּרָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, וְאֵילוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ. וְיֵשׁ אוֹמְרִים, אַף צְבָת בִּצְבָת עֲשׂוּיָה:

משנה ז

שִׁבְעָה דְבָרִים בַּגֹּלֶם וְשִׁבְעָה בֶּחָכָם. חָכָם אֵינוֹ מְדַבֵּר בִּפְנֵי מִי שֶׁהוּא גָדוֹל מִמֶּנּוּ בְּחָכְמָה וּבְמִנְיָן, וְאֵינוֹ נִכְנָס לְתוֹךְ דִּבְרֵי חֲבֵרוֹ, וְאֵינוֹ נִבְהָל לְהָשִׁיב, שׁוֹאֵל כָּעִנְיָן וּמֵשִׁיב כַּהֲלָכָה, וְאוֹמֵר עַל רִאשׁוֹן רִאשׁוֹן וְעַל אַחֲרוֹן אַחֲרוֹן, וְעַל מַה שֶּׁלֹּא שָׁמַע, אוֹמֵר לֹא שָׁמַעְתִּי, וּמוֹדֶה עַל הָאֱמֶת. וְחִלּוּפֵיהֶן בַּגֹּלֶם:

משנה ח

שִׁבְעָה מִינֵי פֻרְעָנֻיּוֹת בָּאִין לָעוֹלָם עַל שִׁבְעָה גוּפֵי עֲבֵרָה. מִקְצָתָן מְעַשְּׂרִין וּמִקְצָתָן אֵינָן מְעַשְּׂרִין, רָעָב שֶׁל בַּצֹּרֶת בָּאָה, מִקְצָתָן רְעֵבִים וּמִקְצָתָן שְׂבֵעִים. גָּמְרוּ שֶׁלֹּא לְעַשֵּׂר, רָעָב שֶׁל מְהוּמָה וְשֶׁל בַּצֹּרֶת בָּאָה. וְשֶׁלֹּא לִטּוֹל אֶת הַחַלָּה, רָעָב שֶׁל כְּלָיָה בָּאָה. דֶּבֶר בָּא לָעוֹלָם עַל מִיתוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא נִמְסְרוּ לְבֵית דִּין, וְעַל פֵּרוֹת שְׁבִיעִית. חֶרֶב בָּאָה לָעוֹלָם עַל עִנּוּי הַדִּין, וְעַל עִוּוּת הַדִּין, וְעַל הַמּוֹרִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה:

משנה ג

עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִתְנַסָּה אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם וְעָמַד בְּכֻלָּם, לְהוֹדִיעַ כַּמָּה חִבָּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם:

משנה ד

עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם וַעֲשָׂרָה עַל הַיָּם. עֲשָׂרָה נִסְיוֹנוֹת נִסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא בַּמִּדְבָּר, שֶׁנֶּאֱמַר וַיְנַסּוּ אֹתִי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעוּ בְּקוֹלִי:

משנה ה

עֲשָׂרָה נִסִּים נַעֲשׂוּ לַאֲבוֹתֵינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. לֹא הִפִּילָה אִשָּׁה מֵרֵיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא הִסְרִיחַ בְּשַׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה זְבוּב בְּבֵית הַמִּטְבְּחַיִם, וְלֹא אֵרַע קֶרִי לְכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וְלֹא כִבּוּ גְשָׁמִים אֵשׁ שֶׁל עֲצֵי הַמַּעֲרָכָה, וְלֹא נָצְחָה הָרוּחַ אֶת עַמּוּד הֶעָשָׁן, וְלֹא נִמְצָא פְסוּל בָּעֹמֶר וּבִשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וּבְלֶחֶם הַפָּנִים, עוֹמְדִים צְפוּפִים וּמִשְׁתַּחֲוִים רְוָחִים, וְלֹא הִזִּיק נָחָשׁ וְעַקְרָב בִּירוּשָׁלַיִם מֵעוֹלָם, וְלֹא אָמַר אָדָם לַחֲבֵרוֹ צַר לִי הַמָּקוֹם שֶׁאָלִין בִּירוּשָׁלַיִם:

פרק ה

משנה א

בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר, וַהֲלֹא בְמַאֲמָר אֶחָד יָכוֹל לְהִבָּרְאוֹת, אֶלָּא לְהִפָּרַע מִן הָרְשָׁעִים שֶׁמְּאַבְּדִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת, וְלִתֵּן שָׂכָר טוֹב לַצַּדִּיקִים שֶׁמְּקַיְּמִין אֶת הָעוֹלָם שֶׁנִּבְרָא בַּעֲשָׂרָה מַאֲמָרוֹת:

משנה ב

עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מֵאָדָם וְעַד נֹחַ, לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו, שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין עַד שֶׁהֵבִיא עֲלֵיהֶם אֶת מֵי הַמַּבּוּל עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִנֹּחַ וְעַד אַבְרָהָם, לְהוֹדִיעַ כַּמָּה אֶרֶךְ אַפַּיִם לְפָנָיו, שֶׁכָּל הַדּוֹרוֹת הָיוּ מַכְעִיסִין וּבָאִין, עַד שֶׁבָּא אַבְרָהָם וְקִבֵּל עָלָיו שְׂכַר כֻּלָּם:

משנה כא

רַבִּי אֶלְעָזָר הַקַּפָּר אוֹמֵר: הַקִּנְאָה וְהַתַּאֲוָה וְהַכָּבוֹד מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:

משנה כב

הוּא הָיָה אוֹמֵר: הַיִּלּוֹדִים לָמוּת, וְהַמֵּתִים לְהֵחָיוֹת, וְהַחַיִּים לִדּוֹן. לֵידַע לְהוֹדִיעַ וּלְהִוָּדַע שֶׁהוּא אֵל, הוּא הַיּוֹצֵר, הוּא הַבּוֹרֵא, הוּא הַמֵּבִין, הוּא הַדַּיָּן, הוּא עֵד, הוּא בַּעַל דִּין, וְהוּא עָתִיד לָדוּן בָּרוּךְ הוּא, שֶׁאֵין לְפָנָיו לֹא עַוְלָה וְלֹא שִׁכְחָה וְלֹא מַשּׂוֹא פָנִים וְלֹא מִקַּח שׁוֹחַד, שֶׁהַכֹּל שֶׁלּוֹ. וְדַע שֶׁהַכֹּל לְפִי הַחֶשְׁבּוֹן. וְאַל יַבְטִיחֲךָ יִצְרְךָ שֶׁהַשְּׁאוֹל בֵּית מָנוֹס לָךְ, שֶׁעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹצָר עַל כָּרְחֲךָ אַתָּה נוֹלָד, וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה חַי וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה מֵת וְעַל כָּרְחֲךָ אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

משנה יט

שְׁמוּאֵל הַקָּטָן אוֹמֵר בִּנְפֹל אוֹיִבְךָ אַל תִּשְׂמָח וּבִכָּשְׁלוֹ אַל יָגֵל לִבֶּךָ, פֶּן יִרְאֶה יְיָ וְרַע בְּעֵינָיו וְהֵשִׁיב מֵעָלָיו אַפּוֹ:

משנה כ

אֱלִישָׁע בֶּן אֲבוּיָה אוֹמֵר: הַלּוֹמֵד יֶלֶד לְמָה הוּא דוֹמֶה, לִדְיוֹ כְתוּבָה עַל נְיָר חָדָשׁ. וְהַלּוֹמֵד זָקֵן לְמָה הוּא דוֹמֶה, לִדְיוֹ כְתוּבָה עַל נְיָר מָחוּק. רַבִּי יוֹסֵי בַּר יְהוּדָה אִישׁ כְּפַר הַבַּבְלִי אוֹמֵר: הַלּוֹמֵד מִן הַקְּטַנִּים לְמָה הוּא דוֹמֶה, לְאוֹכֵל עֲנָבִים קֵהוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן מִגִּתּוֹ. וְהַלּוֹמֵד מִן הַזְּקֵנִים לְמָה הוּא דוֹמֶה, לְאוֹכֵל עֲנָבִים בְּשׁוּלוֹת וְשׁוֹתֶה יַיִן יָשָׁן. רַבִּי אוֹמֵר: אַל תִּסְתַּכֵּל בַּקַּנְקַן, אֶלָּא בַמֶּה שֶׁיֶּשׁ בּוֹ. יֵשׁ קַנְקַן חָדָשׁ מָלֵא יָשָׁן, וְיָשָׁן שֶׁאֲפִלּוּ חָדָשׁ אֵין בּוֹ:

משנה טז

רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָעוֹלָם הַזֶּה דּוֹמֶה לַפְּרוֹזְדוֹר בִּפְנֵי הָעוֹלָם הַבָּא. הַתְקֵן עַצְמְךָ בַפְּרוֹזְדוֹר, כְּדֵי שֶׁתִּכָּנֵס לַטְּרַקְלִין:

משנה יז

הוּא הָיָה אוֹמֵר: יָפָה שָׁעָה אַחַת בִּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בָּעוֹלָם הַזֶּה, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְיָפָה שָׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בָּעוֹלָם הַבָּא, מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה:

משנה יח

רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: אַל תְּרַצֶּה אֶת חֲבֵרְךָ בִּשְׁעַת כַּעֲסוֹ, וְאַל תְּנַחֲמֶנּוּ בְּשָׁעָה שֶׁמֵּתוֹ מֻטָּל לְפָנָיו, וְאַל תִּשְׁאַל לוֹ בִּשְׁעַת נִדְרוֹ, וְאַל תִּשְׁתַּדֵּל לִרְאוֹתוֹ בִּשְׁעַת קַלְקָלָתוֹ:

משנה יג

רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: הֱוֵי זָהִיר בְּתַלְמוּד, שֶׁשִּׁגְגַת תַּלְמוּד עוֹלָה זָדוֹן
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלשָׁה כְתָרִים הֵם, כֶּתֶר תּוֹרָה וְכֶתֶר כְּהֻנָּה וְכֶתֶר מַלְכוּת, וְכֶתֶר שֵׁם טוֹב עוֹלֶה עַל גַּבֵּיהֶן:

משנה יד

רַבִּי נְהוֹרַאי אוֹמֵר: הֱוֵי גוֹלֶה לִמְקוֹם תּוֹרָה וְאַל תֹּאמַר שֶׁהִיא תָבוֹא אַחֲרֶיךָ, שֶׁחֲבֵרֶיךָ יְקַיְּמוּהָ בְיָדֶךָ. וְאֶל בִּינָתְךָ אַל תִּשָּׁעֵן:

משנה טו

רַבִּי יַנַּאי אוֹמֵר: אֵין בְּיָדֵינוּ לֹא מִשַּׁלְוַת הָרְשָׁעִים וְאַף לֹא מִיִּסּוּרֵי הַצַּדִּיקִים רַבִּי מַתְיָא בֶן חָרָשׁ אוֹמֵר: הֱוֵי מַקְדִּים בִּשְׁלוֹם כָּל אָדָם. וֶהֱוֵי זָנָב לָאֲרָיוֹת, וְאַל תְּהִי רֹאשׁ לַשּׁוּעָלִים:

משנה י

רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הֱוֵי מְמַעֵט בְּעֵסֶק, וַעֲסוֹק בַּתּוֹרָה. וֶהֱוֵי שְׁפַל רוּחַ בִּפְנֵי כָל אָדָם. וְאִם בִּטַּלְתָּ מִן הַתּוֹרָה, יֶשׁ לְךָ בְּטֵלִים הַרְבֵּה כְּנֶגְדָּךְ. וְאִם עָמַלְתָּ בַתּוֹרָה, יֶשׁ לוֹ שָׂכָר הַרְבֵּה לִתֶּן לָךְ:

משנה יא

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: הָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ פְּרַקְלִיט אֶחָד. וְהָעוֹבֵר עֲבֵרָה אַחַת, קוֹנֶה לוֹ קַטֵּיגוֹר אֶחָד. תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, כִּתְרִיס בִּפְנֵי הַפֻּרְעָנוּת רַבִּי יוֹחָנָן הַסַּנְדְּלָר אוֹמֵר: כָּל כְּנֵסִיָּה שֶׁהִיא לְשֵׁם שָׁמַיִם, סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם. וְשֶׁאֵינָהּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, אֵין סוֹפָהּ לְהִתְקַיֵּם:

משנה יב

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן שַׁמּוּעַ אוֹמֵר: יְהִי כְבוֹד תַּלְמִידְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ, וּכְבוֹד חֲבֵרְךָ כְּמוֹרָא רַבָּךְ, וּמוֹרָא רַבָּךְ כְּמוֹרָא שָׁמָיִם:

משנה ו

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: כָּל הַמְכַבֵּד אֶת הַתּוֹרָה, גּוּפוֹ מְכֻבָּד עַל הַבְּרִיּוֹת. וְכָל הַמְחַלֵּל אֶת הַתּוֹרָה, גּוּפוֹ מְחֻלָּל עַל הַבְּרִיּוֹת:

משנה ז

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ אוֹמֵר: הַחוֹשֵׂךְ עַצְמוֹ מִן הַדִּין, פּוֹרֵק מִמֶּנּוּ אֵיבָה וְגָזֵל וּשְׁבוּעַת שָׁוְא. וְהַגַּס לִבּוֹ בְהוֹרָאָה, שׁוֹטֶה רָשָׁע וְגַס רוּחַ:

משנה ח

הוּא הָיָה אוֹמֵר: אַל תְּהִי דָן יְחִידִי, שֶׁאֵין דָּן יְחִידִי אֶלָּא אֶחָד. וְאַל תֹּאמַר קַבְּלוּ דַעְתִּי, שֶׁהֵן רַשָּׁאִין וְלֹא אָתָּה:

משנה ט

רַבִּי יוֹנָתָן אוֹמֵר: כָּל הַמְקַיֵּם אֶת הַתּוֹרָה מֵעֹנִי, סוֹפוֹ לְקַיְּמָהּ מֵעֹשֶׁר. וְכָל הַמְבַטֵּל אֶת הַתּוֹרָה מֵעֹשֶׁר, סוֹפוֹ לְבַטְּלָהּ מֵעֹנִי:

משנה ג

הוּא הָיָה אוֹמֵר: אַל תְּהִי בָז לְכָל אָדָם, וְאַל תְּהִי מַפְלִיג לְכָל דָּבָר, שֶׁאֵין לְךָ אָדָם שֶׁאֵין לוֹ שָׁעָה וְאֵין לְךָ דָבָר שֶׁאֵין לוֹ מָקוֹם:

משנה ד

רַבִּי לְוִיטָס אִישׁ יַבְנֶה אוֹמֵר: מְאֹד מְאֹד הֱוֵי שְׁפַל רוּחַ, שֶׁתִּקְוַת אֱנוֹשׁ רִמָּה רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר: כָּל הַמְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם בַּסֵּתֶר, נִפְרָעִין מִמֶּנּוּ בַגָּלוּי. אֶחָד שׁוֹגֵג וְאֶחָד מֵזִיד בְּחִלּוּל הַשֵּׁם:

משנה ה

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל בְּנוֹ אוֹמֵר: הַלּוֹמֵד תּוֹרָה עַל מְנָת לְלַמֵּד, מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד. וְהַלּוֹמֵד עַל מְנָת לַעֲשׂוֹת, מַסְפִּיקִין בְּיָדוֹ לִלְמוֹד וּלְלַמֵּד לִשְׁמוֹר וְלַעֲשׂוֹת רַבִּי צָדוֹק אוֹמֵר: אַל תַּעֲשֵׂם עֲטָרָה לְהִתְגַּדֵּל בָּהֶם, וְלֹא קַרְדֹּם לַחְפּוֹר בָּהֶם. וְכָךְ הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר, וּדְאִשְׁתַּמֵּשׁ בְּתַגָּא, חֲלָף. הָא לָמַדְתָּ, כָּל הַנֶּהֱנֶה מִדִּבְרֵי תוֹרָה, נוֹטֵל חַיָּיו מִן הָעוֹלָם:

פרק ד

משנה א

בֶּן זוֹמָא אוֹמֵר: אֵיזֶהוּ חָכָם? הַלּוֹמֵד מִכָּל אָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר: מִכָּל מְלַמְּדַי הִשְׂכַּלְתִּי כִּי עֵדְוֹתֶיךָ שִׂיחָה לִּי. אֵיזֶהוּ גִבּוֹר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: טוֹב אֶרֶךְ אַפַּיִם מִגִּבּוֹר וּמשֵׁל בְּרוּחוֹ מִלֹּכֵד עִיר. אֵיזֶהוּ עָשִׁיר? הַשָּׂמֵחַ בְּחֶלְקוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: יְגִיעַ כַּפֶּיךָ כִּי תֹאכֵל אַשְׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ. אַשְׁרֶיךָ, בָּעוֹלָם הַזֶּה. וטוֹב לָךְ, לָעוֹלָם הַבָּא. אֵיזֶהוּ מְכֻבָּד? הַמְכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר: כִּי מְכַבְּדַי אֲכַבֵּד וּבֹזַי יֵקָלּוּ:

משנה ב

בֶּן עַזַּאי אוֹמֵר: הֱוֵי רָץ לְמִצְוָה קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה וּבוֹרֵחַ מִן הָעֲבֵרָה. שֶׁמִּצְוָה גוֹרֶרֶת מִצְוָה, וַעֲבֵרָה גוֹרֶרֶת עֲבֵרָה. שֶׁשְּׂכַר מִצְוָה, מִצְוָה. וּשְׂכַר עֲבֵרָה, עֲבֵרָה:

משנה יז

רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר: אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ. אִם אֵין דֶּרֶךְ אֶרֶץ, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין חָכְמָה, אֵין יִרְאָה. אִם אֵין יִרְאָה, אֵין חָכְמָה. אִם אֵין בִּינָה, אֵין דַּעַת. אִם אֵין דַּעַת, אֵין בִּינָה. אִם אֵין קֶמַח, אֵין תּוֹרָה. אִם אֵין תּוֹרָה, אֵין קֶמַח. הוּא הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו, לְמָה הוּא דוֹמֶה, לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מְרֻבִּין וְשָׁרָשָׁיו מֻעָטִין, וְהָרוּחַ בָּאָה וְעוֹקַרְתּוֹ וְהוֹפְכְתּוֹ עַל פָּנָיו, שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כְּעַרְעָר בָּעֲרָבָה וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבוֹא טוֹב וְשָׁכַן חֲרֵרִים בַּמִּדְבָּר אֶרֶץ מְלֵחָה וְלֹא תֵשֵׁב. אֲבָל כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ, לְמָה הוּא דוֹמֶה, לְאִילָן שֶׁעֲנָפָיו מֻעָטִין וְשָׁרָשָׁיו מְרֻבִּין, שֶׁאֲפִלּוּ כָּל הָרוּחוֹת שֶׁבָּעוֹלָם בָּאוֹת וְנוֹשְׁבוֹת בּוֹ אֵין מְזִיזִין אוֹתוֹ מִמְּקוֹמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר וְהָיָה כְּעֵץ שָׁתוּל עַל מַיִם וְעַל יוּבַל יְשַׁלַּח שָׁרָשָׁיו וְלֹא יִרְאֶה כִּי יָבֹא חֹם, וְהָיָה עָלֵהוּ רַעֲנָן, וּבִשְׁנַת בַּצֹּרֶת לֹא יִדְאָג, וְלֹא יָמִישׁ מֵעֲשׂוֹת פֶּרִי:

משנה יח

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן חִסְמָא אוֹמֵר, קִנִּין וּפִתְחֵי נִדָּה, הֵן הֵן גּוּפֵי הֲלָכוֹת. תְּקוּפוֹת וְגִמַטְרִיָּאוֹת, פַּרְפְּרָאוֹת לַחָכְמָה:

משנה יד

הוּא הָיָה אוֹמֵר: חָבִיב אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְצֶלֶם. חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לוֹ שֶׁנִּבְרָא בְצֶלֶם, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי בְּצֶלֶם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם. חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאוּ בָנִים לַמָּקוֹם. חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּקְרְאוּ בָנִים לַמָּקוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּנִים אַתֶּם לַה׳ אֱלֹהֵיכֶם. חֲבִיבִין יִשְׂרָאֵל, שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה. חִבָּה יְתֵרָה נוֹדַעַת לָהֶם שֶׁנִּתַּן לָהֶם כְּלִי חֶמְדָּה שֶׁבּוֹ נִבְרָא הָעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם, תּוֹרָתִי אַל תַּעֲזֹבוּ:

משנה טו

הַכֹּל צָפוּי, וְהָרְשׁוּת נְתוּנָה, וּבְטוּב הָעוֹלָם נִדּוֹן. וְהַכֹּל לְפִי רֹב הַמַּעֲשֶׂה:

משנה טז

הוּא הָיָה אוֹמֵר: הַכֹּל נָתוּן בְּעֵרָבוֹן, וּמְצוּדָה פְרוּסָה עַל כָּל הַחַיִּים הֶחָנוּת פְּתוּחָה, וְהַחֶנְוָנִי מַקִּיף, וְהַפִּנְקָס פָּתוּחַ, וְהַיָּד כּוֹתֶבֶת, וְכָל הָרוֹצֶה לִלְווֹת יָבוֹא וְיִלְוֶה, וְהַגַּבָּאִים מַחֲזִירִים תָּדִיר בְּכָל יוֹם, וְנִפְרָעִין מִן הָאָדָם מִדַּעְתּוֹ וְשֶׁלֹּא מִדַּעְתּוֹ, וְיֵשׁ לָהֶם עַל מַה שֶּׁיִּסְמֹכוּ, וְהַדִּין דִּין אֱמֶת, וְהַכֹּל מְתֻקָּן לַסְּעוּדָה:

משנה יא

רַבִּי אֶלְעָזָר הַמּוֹדָעִי אוֹמֵר, הַמְחַלֵּל אֶת הַקָּדָשִׁים, וְהַמְבַזֶּה אֶת הַמּוֹעֲדוֹת, וְהַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים, וְהַמֵּפֵר בְּרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ עָלָיו הַשָּׁלוֹם, וְהַמְגַלֶּה פָנִים בַּתּוֹרָה שֶׁלֹּא כַהֲלָכָה, אַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ בְּיָדוֹ תּוֹרָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים, אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא:

משנה יב

רַבִּי יִשְׁמָעֵאל אוֹמֵר: הֱוֵי קַל לָרֹאשׁ וְנוֹחַ לַתִּשְׁחֹרֶת, וֶהֱוֵי מְקַבֵּל אֶת כָּל הָאָדָם בְּשִׂמְחָה:

משנה יג

רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר: שְׂחוֹק וְקַלּוּת רֹאשׁ, מַרְגִּילִין לְעֶרְוָה. מָסֹרֶת, סְיָג לַתּוֹרָה. מַעַשְׂרוֹת, סְיָג לָעֹשֶׁר. נְדָרִים, סְיָג לַפְּרִישׁוּת. סְיָג לַחָכְמָה, שְׁתִיקָה:

משנה ח

רַבִּי דוֹסְתַּאי בְּרַבִּי יַנַּאי מִשּׁוּם רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: כָּל הַשּׁוֹכֵחַ דָּבָר אֶחָד מִמִּשְׁנָתוֹ, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר רַק הִשָּׁמֶר לְךָ וּשְׁמֹר נַפְשְׁךָ מְאֹד פֶּן תִּשְׁכַּח אֶת הַדְּבָרִים אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ. יָכוֹל אֲפִלּוּ תָּקְפָה עָלָיו מִשְׁנָתוֹ, תַּלְמוּד לוֹמַר וּפֶן יָסוּרוּ מִלְּבָבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ, הָא אֵינוֹ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ עַד שֶׁיֵּשֵׁב וִיסִירֵם מִלִּבּוֹ:

משנה ט

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן דּוֹסָא אוֹמֵר: כָּל שֶׁיִּרְאַת חֶטְאוֹ קוֹדֶמֶת לְחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. וְכָל שֶׁחָכְמָתוֹ קוֹדֶמֶת לְיִרְאַת חֶטְאוֹ, אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. הוּא הָיָה אוֹמֵר, כָּל שֶׁמַּעֲשָׂיו מְרֻבִּין מֵחָכְמָתוֹ, חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת. וְכָל שֶׁחָכְמָתוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו, אֵין חָכְמָתוֹ מִתְקַיֶּמֶת:

משנה י

הוּא הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁרוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ. וְכָל שֶׁאֵין רוּחַ הַבְּרִיּוֹת נוֹחָה הֵימֶנּוּ, אֵין רוּחַ הַמָּקוֹם נוֹחָה הֵימֶנּוּ רַבִּי דוֹסָא בֶּן הַרְכִּינָס אוֹמֵר: שֵׁנָה שֶׁל שַׁחֲרִית, וְיַיִן שֶׁל צָהֳרַיִם, וְשִׂיחַת הַיְלָדִים, וִישִׁיבַת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ, מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:

משנה ו

רַבִּי חֲלַפְתָּא בֶּן דּוֹסָא אִישׁ כְּפַר חֲנַנְיָה אוֹמֵר: עֲשָׂרָה שֶׁיּוֹשְׁבִין וְעוֹסְקִין בַּתּוֹרָה, שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר, אֱלֹהִים נִצָּב בַּעֲדַת אֵל. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ חֲמִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר, וַאֲגֻדָּתוֹ עַל אֶרֶץ יְסָדָהּ. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁלֹשָׁה, שֶׁנֶּאֱמַר, בְּקֶרֶב אֱלֹהִים יִשְׁפֹּט. וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ שְׁנַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה׳ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב ה׳ וַיִּשְׁמָע וְגוֹ.׳ וּמִנַּיִן אֲפִלּוּ אֶחָד, שֶׁנֶּאֱמַר בְּכָל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַזְכִּיר אֶת שְׁמִי אָבוֹא אֵלֶיךָ וּבֵרַכְתִּיךָ:

משנה ז

רַבִּי אֶלְעָזָר אִישׁ בַּרְתּוֹתָא אוֹמֵר: תֶּן לוֹ מִשֶּׁלּוֹ, שֶׁאַתָּה וְשֶׁלְּךָ שֶׁלּוֹ. וְכֵן בְּדָוִד הוּא אוֹמֵר כִּי מִמְּךָ הַכֹּל וּמִיָּדְךָ נָתַנּוּ לָךְ. רַבִּי יַעֲקֹב אוֹמֵר: הַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ וְשׁוֹנֶה וּמַפְסִיק מִמִּשְׁנָתוֹ וְאוֹמֵר, מַה נָּאֶה אִילָן זֶה וּמַה נָּאֶה נִיר זֶה, מַעֲלֶה עָלָיו הַכָּתוּב כְּאִלּוּ מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ:

משנה ג

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה, כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִזִּבְחֵי מֵתִים, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי כָּל שֻׁלְחָנוֹת מָלְאוּ קִיא צֹאָה בְּלִי מָקוֹם. אֲבָל שְׁלֹשָׁה שֶׁאָכְלוּ עַל שֻׁלְחָן אֶחָד וְאָמְרוּ עָלָיו דִּבְרֵי תוֹרָה, כְּאִלּוּ אָכְלוּ מִשֻּׁלְחָנוֹ שֶׁל מָקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר וַיְדַבֵּר אֵלַי זֶה הַשֻּׁלְחָן אֲשֶׁר לִפְנֵי ה׳:

משנה ד

רַבִּי חֲנִינָא בֶּן חֲכִינַאי אוֹמֵר: הַנֵּעוֹר בַּלַּיְלָה וְהַמְהַלֵּךְ בַּדֶּרֶךְ יְחִידִי וְהַמְפַנֶּה לִבּוֹ לְבַטָּלָה, הֲרֵי זֶה מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ:

משנה ה

רַבִּי נְחוּנְיָא בֶּן הַקָּנָה אוֹמֵר: כָּל הַמְקַבֵּל עָלָיו עֹל תּוֹרָה, מַעֲבִירִין מִמֶּנּוּ עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ. וְכָל הַפּוֹרֵק מִמֶּנּוּ עֹל תּוֹרָה, נוֹתְנִין עָלָיו עֹל מַלְכוּת וְעֹל דֶּרֶךְ אֶרֶץ:

פרק ג

משנה א

עֲקַבְיָא בֶּן מַהֲלַלְאֵל אוֹמֵר: הִסְתַּכֵּל בִּשְׁלֹשָׁה דְבָרִים וְאֵין אַתָּה בָּא לִידֵי עֲבֵרָה. דַּע, מֵאַיִן בָּאתָ וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן. מֵאַיִן בָּאתָ - מִטִּפָּה סְרוּחָה, וּלְאָן אַתָּה הוֹלֵךְ - לִמְקוֹם עָפָר רִמָּה וְתוֹלֵעָה, וְלִפְנֵי מִי אַתָּה עָתִיד לִתֵּן דִּין וְחֶשְׁבּוֹן - לִפְנֵי מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא:

משנה ב

רַבִּי חֲנִינָא סְגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר: הֱוֵי מִתְפַּלֵּל בִּשְׁלוֹמָהּ שֶׁל מַלְכוּת, שֶׁאִלְמָלֵא מוֹרָאָהּ, אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ חַיִּים בְּלָעוֹ. רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן תְּרַדְיוֹן אוֹמֵר: שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְאֵין בֵּינֵיהֶן דִּבְרֵי תוֹרָה, הֲרֵי זֶה מוֹשַׁב לֵצִים, שֶׁנֶּאֱמַר וּבְמוֹשַׁב לֵצִים לֹא יָשָׁב. אֲבָל שְׁנַיִם שֶׁיּוֹשְׁבִין וְיֵשׁ בֵּינֵיהֶם דִּבְרֵי תוֹרָה, שְׁכִינָה שְׁרוּיָה בֵּינֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי יְיָ אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב יְיָ וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי יְיָ וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ. אֵין לִי אֶלָּא שְׁנַיִם, מִנַּיִן שֶׁאֲפִלּוּ אֶחָד שֶׁיּוֹשֵׁב וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא קוֹבֵעַ לוֹ שָׂכָר, שֶׁנֶּאֱמַר: יֵשֵׁב בָּדָד וְיִדֹּם כִּי נָטַל עָלָיו:

משנה יד

רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, הֱוֵי שָׁקוּד לִלְמוֹד תּוֹרָה, וְדַע מַה שֶּׁתָּשִׁיב לָאֶפִּיקוֹרוֹס. וְדַע לִפְנֵי מִי אַתָּה עָמֵל. וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ שְׂכַר פְּעֻלָּתָךְ:

משנה טו

רַבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר: הַיּוֹם קָצֵר וְהַמְּלָאכָה מְרֻבָּה, וְהַפּוֹעֲלִים עֲצֵלִים, וְהַשָּׂכָר הַרְבֵּה, וּבַעַל הַבַּיִת דּוֹחֵק:

משנה טז

הוּא הָיָה אוֹמֵר: לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לִגְמוֹר, וְלֹא אַתָּה בֶן חוֹרִין לִבָּטֵל מִמֶּנָּה. אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה, נוֹתְנִים לָךְ שָׂכָר הַרְבֵּה. וְנֶאֱמָן הוּא בַּעַל מְלַאכְתְּךָ שֶׁיְּשַׁלֶּם לָךְ שְׂכַר פְּעֻלָּתָךְ. וְדַע, מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל צַדִּיקִים לֶעָתִיד לָבוֹא:

משנה יא

רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, עַיִן הָרָע, וְיֵצֶר הָרָע, וְשִׂנְאַת הַבְּרִיּוֹת, מוֹצִיאִין אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם:

משנה יב

רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, יְהִי מָמוֹן חֲבֵרְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ. וְהַתְקֵן עַצְמְךָ לִלְמוֹד תּוֹרָה, שֶׁאֵינָהּ יְרֻשָּׁה לָךְ. וְכָל מַעֲשֶׂיךָ יִהְיוּ לְשֵׁם שָׁמָיִם:

משנה יג

רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר: הֱוֵי זָהִיר בִּקְרִיאַת שְׁמַע וּבִתְפִלָּה וּכְשֶׁאַתָּה מִתְפַּלֵּל, אַל תַּעַשׂ תְּפִלָּתְךָ קֶבַע, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים לִפְנֵי הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר כִּי חַנּוּן וְרַחוּם הוּא אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חֶסֶד וְנִחָם עַל הָרָעָה. וְאַל תְּהִי רָשָׁע בִּפְנֵי עַצְמְךָ:

משנה י

אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דֶרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיִּדְבַּק בָּהּ הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַיִן טוֹבָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, חָבֵר טוֹב. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, שָׁכֵן טוֹב. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הָרוֹאֶה אֶת הַנּוֹלָד. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֵב טוֹב. אָמַר לָהֶם, רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם, שֶׁבִּכְלַל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם. אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ אֵיזוֹהִי דֶרֶךְ רָעָה שֶׁיִּתְרַחֵק מִמֶּנָּה הָאָדָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר, עַיִן רָעָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, חָבֵר רָע. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, שָׁכֵן רָע. רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר, הַלֹּוֶה וְאֵינוֹ מְשַׁלֵּם. אֶחָד הַלֹּוֶה מִן הָאָדָם, כְּלֹוֶה מִן הַמָּקוֹם בָּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר לֹוֶה רָשָׁע וְלֹא יְשַׁלֵּם, וְצַדִּיק חוֹנֵן וְנוֹתֵן. רַבִּי אֶלְעָזָר אוֹמֵר, לֵב רָע. אָמַר לָהֶם, רוֹאֶה אֲנִי אֶת דִּבְרֵי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ מִדִּבְרֵיכֶם, שֶׁבִּכְלַל דְּבָרָיו דִּבְרֵיכֶם. הֵם אָמְרוּ שְׁלֹשָׁה דְבָרִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: יְהִי כְבוֹד חֲבֵרְךָ חָבִיב עָלֶיךָ כְּשֶׁלָּךְ, וְאַל תְּהִי נוֹחַ לִכְעוֹס. וְשׁוּב יוֹם אֶחָד לִפְנֵי מִיתָתְךָ. וֶהֱוֵי מִתְחַמֵּם כְּנֶגֶד אוּרָן שֶׁל חֲכָמִים, וֶהֱוֵי זָהִיר בְּגַחַלְתָּן שֶׁלֹּא תִכָּוֶה, שֶׁנְּשִׁיכָתָן נְשִׁיכַת שׁוּעָל, וַעֲקִיצָתָן עֲקִיצַת עַקְרָב, וּלְחִישָׁתָן לְחִישַׁת שָׂרָף, וְכָל דִּבְרֵיהֶם כְּגַחֲלֵי אֵשׁ:

משנה ט

חֲמִשָּׁה תַלְמִידִים הָיוּ לוֹ לְרַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי, וְאֵלּוּ הֵן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס, וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, וְרַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן, וְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ. הוּא הָיָה מוֹנֶה שְׁבָחָן: רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס, בּוֹר סוּד שֶׁאֵינוֹ מְאַבֵּד טִפָּה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן חֲנַנְיָה, אַשְׁרֵי יוֹלַדְתּוֹ. רַבִּי יוֹסֵי הַכֹּהֵן, חָסִיד. רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נְתַנְאֵל, יְרֵא חֵטְא. וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ, מַעְיָן הַמִּתְגַּבֵּר. הוּא הָיָה אוֹמֵר: אִם יִהְיוּ כָל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם, וֶאֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס בְּכַף שְׁנִיָּה, מַכְרִיעַ אֶת כֻּלָּם. אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ: אִם יִהְיוּ כָל חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל בְּכַף מֹאזְנַיִם וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן הֻרְקְנוֹס אַף עִמָּהֶם, וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲרָךְ בְּכַף שְׁנִיָּה, מַכְרִיעַ אֶת כֻּלָּם:

משנה ו

אַף הוּא רָאָה גֻּלְגֹּלֶת אַחַת שֶׁצָּפָה עַל פְּנֵי הַמָּיִם. אָמַר לָהּ עַל דַּאֲטֵפְתְּ, אַטְפוּךְ. וְסוֹף מְטַיְּפַיִךְ יְטוּפוּן:

משנה ז

הוּא הָיָה אוֹמֵר: מַרְבֶּה בָשָׂר מַרְבֶּה רִמָּה. מַרְבֶּה נְכָסִים, מַרְבֶּה דְאָגָה. מַרְבֶּה נָשִׁים, מַרְבֶּה כְשָׁפִים. מַרְבֶּה שְׁפָחוֹת, מַרְבֶּה זִמָּה. מַרְבֶּה עֲבָדִים, מַרְבֶּה גָזֵל. מַרְבֶּה תוֹרָה, מַרְבֶּה חַיִּים. מַרְבֶּה יְשִׁיבָה, מַרְבֶּה חָכְמָה. מַרְבֶּה עֵצָה, מַרְבֶּה תְבוּנָה. מַרְבֶּה צְדָקָה, מַרְבֶּה שָׁלוֹם. קָנָה שֵׁם טוֹב, קָנָה לְעַצְמוֹ. קָנָה לוֹ דִבְרֵי תוֹרָה, קָנָה לוֹ חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא:

משנה ח

רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי קִבֵּל מֵהִלֵּל וּמִשַּׁמַּאי. הוּא הָיָה אוֹמֵר: אִם לָמַדְתָּ תּוֹרָה הַרְבֵּה, אַל תַּחֲזִיק טוֹבָה לְעַצְמָךְ, כִּי לְכָךְ נוֹצָרְתָּ:

משנה ג

הֱווּ זְהִירִין בָּרָשׁוּת, שֶׁאֵין מְקָרְבִין לוֹ לָאָדָם אֶלָּא לְצֹרֶךְ עַצְמָן. נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בִּשְׁעַת הֲנָאָתָן. וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לָאָדָם בִּשְׁעַת דָּחְקוֹ:

משנה ד

הוּא הָיָה אוֹמֵר: עֲשֵׂה רְצוֹנוֹ כִּרְצוֹנֶךָ, כְּדֵי שֶׁיַּעֲשֶׂה רְצוֹנְךָ כִּרְצוֹנוֹ. בַּטֵּל רְצוֹנְךָ מִפְּנֵי רְצוֹנוֹ, כְּדֵי שֶׁיְּבַטֵּל רְצוֹן אֲחֵרִים מִפְּנֵי רְצוֹנֶךָ. הִלֵּל אוֹמֵר: אַל תִּפְרוֹשׁ מִן הַצִּבּוּר, וְאַל תַּאֲמֵן בְּעַצְמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ, וְאַל תָּדִין אֶת חֲבֵרְךָ עַד שֶׁתַּגִּיעַ לִמְקוֹמוֹ, וְאַל תֹּאמַר דָּבָר שֶׁאִי אֶפְשָׁר לִשְׁמוֹעַ שֶׁסּוֹפוֹ לְהִשָּׁמַע. וְאַל תֹּאמַר לִכְשֶׁאֶפָּנֶה אֶשְׁנֶה, שֶׁמָּא לֹא תִפָּנֶה:

משנה ה

הוּא הָיָה אוֹמֵר: אֵין בּוֹר יְרֵא חֵטְא, וְלֹא עַם הָאָרֶץ חָסִיד, וְלֹא הַבַּיְשָׁן לָמֵד, וְלֹא הַקַּפְּדָן מְלַמֵּד, וְלֹא כָל הַמַּרְבֶּה בִסְחוֹרָה מַחְכִּים. וּבְמָקוֹם שֶׁאֵין אֲנָשִׁים, הִשְׁתַּדֵּל לִהְיוֹת אִישׁ:

פרק ב

משנה א

רַבִּי אוֹמֵר: אֵיזוֹהִי דֶרֶךְ יְשָׁרָה שֶׁיָּבוֹר לוֹ הָאָדָם, כֹּל שֶׁהִיא תִּפְאֶרֶת לְעוֹשֶׂיהָ וְתִפְאֶרֶת לוֹ מִן הָאָדָם. וֶהֱוֵי זָהִיר בְּמִצְוָה קַלָּה כְּבַחֲמוּרָה, שֶׁאֵין אַתָּה יוֹדֵעַ מַתַּן שְׂכָרָן שֶׁל מִצְוֹת. וֶהֱוֵי מְחַשֵּׁב הֶפְסֵד מִצְוָה כְּנֶגֶד שְׂכָרָהּ, וּשְׂכַר עֲבֵרָה כְּנֶגֶד הֶפְסֵדָהּ. וְהִסְתַּכֵּל בִּשְׁלשָׁה דְבָרִים וְאִי אַתָּה בָא לִידֵי עֲבֵרָה - דַּע מַה לְמַעְלָה מִמְּךָ, עַיִן רוֹאָה וְאֹזֶן שׁוֹמַעַת, וְכָל מַעֲשֶׂיךָ בַּסֵּפֶר נִכְתָּבִין:

משנה ב

רַבָּן גַּמְלִיאֵל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא אוֹמֵר: יָפֶה תַלְמוּד תּוֹרָה עִם דֶּרֶךְ אֶרֶץ, שֶׁיְּגִיעַת שְׁנֵיהֶם מְשַׁכַּחַת עָוֹן. וְכָל תּוֹרָה שֶׁאֵין עִמָּהּ מְלָאכָה, סוֹפָהּ בְּטֵלָה וְגוֹרֶרֶת עָוֹן. וְכָל הָעֲמֵלִים עִם הַצִּבּוּר, יִהְיוּ עֲמֵלִים עִמָּהֶם לְשֵׁם שָׁמַיִם, שֶׁזְּכוּת אֲבוֹתָם מְסַיְּעָתַן וְצִדְקָתָם עוֹמֶדֶת לָעַד. וְאַתֶּם, מַעֲלֶה אֲנִי עֲלֵיכֶם שָׂכָר הַרְבֵּה כְּאִלּוּ עֲשִׂיתֶם:

משנה ז

נִתַּאי הָאַרְבֵּלִי אוֹמֵר: הַרְחֵק מִשָּׁכֵן רָע, וְאַל תִּתְחַבֵּר לָרָשָׁע, וְאַל תִּתְיָאֵשׁ מִן הַפֻּרְעָנוּת:

משנה ח

יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי וְשִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוּדָה בֶּן טַבַּאי אוֹמֵר, אַל תַּעַשׂ עַצְמְךָ כְּעוֹרְכֵי הַדַּיָּנִין. וּכְשֶׁיִּהְיוּ בַּעֲלֵי דִינִין עוֹמְדִים לְפָנֶיךָ, יִהְיוּ בְעֵינֶיךָ כִּרְשָׁעִים. וּכְשֶׁנִּפְטָרִים מִלְּפָנֶיךָ, יִהְיוּ בְעֵינֶךָ כְּזַכָּאִין, כְּשֶׁקִּבְּלוּ עֲלֵיהֶם אֶת הַדִּין:

משנה ט

שִׁמְעוֹן בֶּן שָׁטַח אוֹמֵר, הֱוֵי מַרְבֶּה לַחֲקוֹר אֶת הָעֵדִים, וֶהֱוֵי זָהִיר בִּדְבָרֶיךָ, שֶׁמָּא מִתּוֹכָם יִלְמְדוּ לְשַׁקֵּר:

משנה י

שְׁמַעְיָה וְאַבְטַלְיוֹן קִבְּלוּ מֵהֶם. שְׁמַעְיָה אוֹמֵר: אֱהוֹב אֶת הַמְּלָאכָה, וּשְׂנָא אֶת הָרַבָּנוּת, וְאַל תִּתְוַדַּע לָרָשׁוּת:

משנה ד

יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה וְיוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם קִבְּלוּ מֵהֶם. יוֹסֵי בֶּן יוֹעֶזֶר אִישׁ צְרֵדָה אוֹמֵר: יְהִי בֵיתְךָ בֵּית וַעַד לַחֲכָמִים, וֶהֱוֵי מִתְאַבֵּק בַּעֲפַר רַגְלֵיהֶם, וֶהֱוֵי שׁוֹתֶה בַצָּמָא אֶת דִּבְרֵיהֶם:

משנה ה

יוֹסֵי בֶּן יוֹחָנָן אִישׁ יְרוּשָׁלַיִם אוֹמֵר: יְהִי בֵיתְךָ פָּתוּחַ לִרְוָחָה, וְיִהְיוּ עֲנִיִּים בְּנֵי בֵיתֶךָ, וְאַל תַּרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה. בְּאִשְׁתּוֹ אָמְרוּ, קַל וָחֹמֶר בְּאֵשֶׁת חֲבֵרוֹ. מִכָּאן אָמְרוּ חֲכָמִים, כָּל זְמַן שֶׁאָדָם מַרְבֶּה שִׂיחָה עִם הָאִשָּׁה, גּוֹרֵם רָעָה לְעַצְמוֹ, וּבוֹטֵל מִדִּבְרֵי תוֹרָה, וְסוֹפוֹ יוֹרֵשׁ גֵּיהִנָּם:

משנה ו

יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה וְנִתַּאי הָאַרְבֵּלִי קִבְּלוּ מֵהֶם. יְהוֹשֻׁעַ בֶּן פְּרַחְיָה אוֹמֵר: עֲשֵׂה לְךָ רַב, וּקְנֵה לְךָ חָבֵר, וֶהֱוֵי דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת:

פרק א

משנה א

מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינַי, וּמְסָרָהּ לִיהוֹשֻׁעַ, וִיהוֹשֻׁעַ לִזְקֵנִים, וּזְקֵנִים לִנְבִיאִים, וּנְבִיאִים מְסָרוּהָ לְאַנְשֵׁי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הֵם אָמְרוּ שְׁלשָׁה דְבָרִים: הֱווּ מְתוּנִים בַּדִּין, וְהַעֲמִידוּ תַלְמִידִים הַרְבֵּה, וַעֲשׂוּ סְיָג לַתּוֹרָה:

משנה ב

שִׁמְעוֹן הַצַּדִּיק הָיָה מִשְּׁיָרֵי כְנֶסֶת הַגְּדוֹלָה. הוּא הָיָה אוֹמֵר: עַל שְׁלשָׁה דְבָרִים הָעוֹלָם עוֹמֵד, עַל הַתּוֹרָה וְעַל הָעֲבוֹדָה וְעַל גְּמִילוּת חֲסָדִים:

משנה ג

אַנְטִיגְנוֹס אִישׁ סוֹכוֹ קִבֵּל מִשִּׁמְעוֹן הַצַּדִּיק. הוּא הָיָה אוֹמֵר: אַל תִּהְיוּ כַעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, אֶלָּא הֱווּ כַעֲבָדִים הַמְשַׁמְּשִׁין אֶת הָרַב שֶׁלֹּא עַל מְנָת לְקַבֵּל פְּרָס, וִיהִי מוֹרָא שָׁמַיִם עֲלֵיכֶם:

פרקי אבות

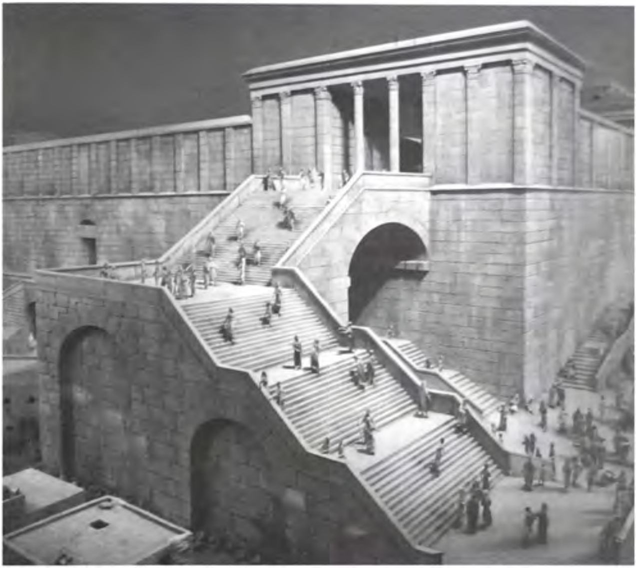

Содержание

Предисловие МУДРОСТЬ ВЕЛИЧАЙШИХ 5
Предисловие ПО ТРОПАМ ОТЦОВ 6
АЛФАВИТ ДЖУУРИ на основе кириллицы 10

Ҝофһој Бәбәһо

Јәкимүн бәхш

Мишно 1 15
Мишно 2 16
Мишно 3 17
Мишно 4 18
Мишно 5 19
Мишно 6 20
Мишно 7 21
Мишно 8 22
Мишно 9 23
Мишно 10 24
Мишно 11 25
Мишно 12 26
Мишно 13 27
Мишно 14 28
Мишно 15 29
Мишно 16 30
Мишно 17 31
Мишно 18 32

Дүјмүн бәхш

Мишно 1 33
Мишно 2 34
Мишно 3 35
Мишно 4 36
Мишно 5 37
Мишно 6 38
Мишно 7 39
Мишно 8 40
Мишно 9 41
Мишно 10 42
Мишно 11 44
Мишно 12 45
Мишно 13 46
Мишно 14 47
Мишно 15 48
Мишно 16 49

Сәјүмүн бәхш

Мишно 1 50
Мишно 2 51
Мишно 3 52
Мишно 4 53
Мишно 5 54
Мишно 6 55
Мишно 7 56
Мишно 8 57
Мишно 9 58
Мишно 10 59
Мишно 11 60
Мишно 12 61
Мишно 13 62
Мишно 14 63

Мишно 15 64
Мишно 16 65
Мишно 17 66
Мишно 18 67

Чоримүн бәхш

Мишно 1 68
Мишно 2 69
Мишно 3 70
Мишно 4 71
Мишно 5 72
Мишно 6 73
Мишно 7 74
Мишно 8 75
Мишно 9 76
Мишно 10 77
Мишно 11 78
Мишно 12 79
Мишно 13 80
Мишно 14 81
Мишно 15 82
Мишно 16 83
Мишно 17 84
Мишно 18 85
Мишно 19 86
Мишно 20 87
Мишно 21 88
Мишно 22 89

Пәнчимүн бәхш

Мишно 1 90
Мишно 2 91
Мишно 3 92
Мишно 4 93

Мишно 5 94
Мишно 6 95
Мишно 7 96
Мишно 8 97
Мишно 9 98
Мишно 10 99
Мишно 11 100
Мишно 12 101
Мишно 13 102
Мишно 14 103
Мишно 15 104
Мишно 16 105
Мишно 17 106
Мишно 18 107
Мишно 19 108
Мишно 20 109
Мишно 21 110
Мишно 22 111

Шәшимүн бәхш

Мишно 1 112
Мишно 2 114
Мишно 3 115
Мишно 4 116
Мишно 5 117
Мишно 6 118
Мишно 7 120
Мишно 8 121
Мишно 9 122
Мишно 10 124
Мишно 11 126

Когоз Рамбон

Когоз Рамбон 131

משנה ה 152
משנה ו 151
משנה ז 151
משנה ח 151
משנה ט 150
משנה י 150
משנה יא 150
משנה יב 149
משנה יג 149
משנה יד 149
משנה טו 148
משנה טז 148
משנה יז 148
משנה יח 147
משנה יט 147
משנה כ 146
משנה כא 146
משנה כב 146

פרק ו

משנה א 145
משנה ב 144
משנה ג 143
משנה ד 142
משנה ה 142
משנה ו 141
משנה ז 140
משנה ח 140
משנה ט 139
משנה י 138
משנה יא 137

משנה יז 162
משנה יח 162

פרק ד

משנה א 161
משנה ב 161
משנה ג 160
משנה ד 160
משנה ה 160
משנה ו 159
משנה ז 159
משנה ח 159
משנה ט 159
משנה י 158
משנה יא 158
משנה יב 158
משנה יג 157
משנה יד 157
משנה טו 157
משנה טז 156
משנה יז 156
משנה יח 156
משנה יט 155
משנה כ 155
משנה כא 154
משנה כב 154

פרק ה

משנה א 153
משנה ב 153
משנה ג 152
משנה ד 152

משנה ד 174
משנה ה 174
משנה ו 173
משנה ז 173
משנה ח 173
משנה ט 172
משנה י 171
משנה יא 170
משנה יב 170
משנה יג 170
משנה יד 169
משנה טו 169
משנה טז 169

פרק ג

משנה א 168
משנה ב 168
משנה ג 167
משנה ד 167
משנה ה 167
משנה ו 166
משנה ז 166
משנה ח 165
משנה ט 165
משנה י 165
משנה יא 164
משנה יב 164
משנה יג 164
משנה יד 163
משנה טו 163
משנה טז 163

פרקי אבות

פרק א

משנה א 180
משנה ב 180
משנה ג 180
משנה ד 179
משנה ה 179
משנה ו 179
משנה ז 178
משנה ח 178
משנה ט 178
משנה י 178
משנה יא 177
משנה יב 177
משנה יג 177
משנה יד 177
משנה טו 176
משנה טז 176
משנה יז 176
משנה יח 176

פרק ב

משנה א 175
משנה ב 175
משנה ג 174

Ҡофһој Бәбәһо
Когоз Рамбон

Подарочное издание

Куратор проекта и переводчик *Исак Мардахаев*
Идея перевода *Наум Захарьяев*
Консультант *Давид Мордехаев*
Корректор (джуури) *Мардахай Нафталиев*
Художественный и технический редактор *Олег Пуля*
Дизайн и вёрстка *Елена Сашина*
Редактор-корректор *Олег Пуля*

Издательский Дом СТМЭГИ

Подписано в печать 29.08.2017. Формат 70×108 1/32
Гарнитура Cambria. Печать офсетная. Бумага мелованная
Усл. печ. л. 8,4. Тираж 999 экз. Заказ № 1042

Отпечатано с готовых файлов заказчика

Типография «Наука»
г. Москва, Шубинский пер., д. 6
Тел.: +7 (495) 276-75-81, доб. 5005
E-mail: zakaz@tnauka.com
Интернет-сайт: tnauka.ru

Рəĥ саламати

Əз хосдəј тү кəрдо Худојму, Худој бəбəhојму саламата рəĥ имурə. Бəр имурə ə шолумирəво ə кор иму, расун имурə ə мəтлəб дүл иму ə ширирəво. Дур сох əз рəĥ иму залумə, гулдурə, хəрəбə ĥəјвонhорə, хилос сох имурə əз həр чəтини, борухо сох həр сохдə кор имурə, рəĥмəдүли түрə кəм нə сох əз сəр иму, həр ə иму расд оморəкор рəĥмəдүл кəрдо. Шин сəс тəфилоhојмурə, чүнки тү лово-тəшуворə шинирəкори. Борухо кəрдош тү Худо, коми ки шинирəни тəфилоhорə.